

**KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG**

1026 Budapest, Riadó u. 5.

Tel.: 06-1/882-85924

Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Az ügy iktatószáma: D.499/17/2022.

A tanács tagjai: Dr. Kozsuch Edina közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Simon Szabolcs közbeszerzési biztos, Uherné Dr. Laczi Orsolya közbeszerzési biztos

A hivatalbóli kezdeményező: Miniszterelnökség (Helyreállítási Terv Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság) (Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.)

A hivatalbóli kezdeményező képviselője: Dr. Cseh Orsolya
kamarai jogtanácsos

Az ajánlatkérő: E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt.
(Pécs, Búza tér 8/a.)

Az ajánlatkérő képviselője: Petri Ingrid Bernadett felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

A kérelmezett: Dr. Tasnádi Gábor
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

A beszerzés tárgya, értéke: Mözs alállomás építés – 1.609.400.000.-Ft

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T - ot.

A Döntőbizottság megállapítja, hogy az 1. kezdeményezési elem vonatkozásában az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 65. § (3) bekezdését.

A 3. kezdeményezési elem tekintetében az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdéseire tekintettel a Kbt. 71. § (1) bekezdését.

A Döntőbizottság a 2. kezdeményezési elem tekintetében a jogsértés hiányát állapítja meg, a 4. kezdeményezési elem vonatkozásában a jogorvoslati eljárást megszünteti.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben a megállapított jogsértésekre tekintettel 10.000.000.-Ft, azaz tízmillió forint bírságot szab ki.

A Döntőbizottság felhívja az ajánlatkérőt, hogy a bírság összegét a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Közbeszerzési Hatóság Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01040360-00000000 számú központosított beszédési számlájára átutalással teljesítse.

A jogorvoslati eljárás során felmerült költségeiket az ügyfelek maguk viselik.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat jogorvoslati eljárást megszüntető rendelkezése ellen a határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül közigazgatási perben kereseti kérelem terjeszthető elő. A határozat érdemi része ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható annak kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya. A jogi képviselővel eljáró fél, illetve a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet kizárólag elektronikus úton nyújthatja be a keresetet.

I N D O K O L Á S

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő 2020. június 24. napján a Kbt. Harmadik Része – Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja – szerinti hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárást indított „Mözs alállomás építés” tárgyban. Az eljárás megindítására az Elektronikus Közbeszerzési Rendszeren (továbbiakban: EKR) belül az EKR000587042020 azonosítószám alatt került sor.

2. A részvételi felhívás (a továbbiakban felhívás) II.1.4) pontja tartalmazta a közbeszerzés rövid ismertetését: MÖZS 132/22 kV-os alállomás létesítése vállalkozási szerződés alapján.

3. A felhívás III.1.3) pontja a műszaki, illetve szakmai alkalmasság körében az igazolási módok felsorolása és rövid leírása az alábbiakat tartalmazza:

„M1. A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdésének a) pontja alapján csatolni kell az eljárást megindító felhívás feladását megelőző öt évben teljesített referenciák ismertetését legalább az alábbi tartalommal:

- a szerződés tárgya,
- az ellenszolgáltatás összege,
- a teljesítés fő ütemei, részei,
- a teljesítés ideje (kezdő és befejező időpontja), helye,
- szerződő fél megnevezése, a szerződő fél egy felelős személyének megnevezése, valamint
- nyilatkozat arról, hogy a teljesítés az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően történt-e (a feladat teljesítése során nem fordult elő a részvételre jelentkezőnek felróható nem teljesítés, késedelmes vagy hibás teljesítés).

A referenciákat a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (3) bekezdés szerinti módon kell bemutatni, akként, hogy a dokumentum tartalmazzon minden olyan adatot, mely az alkalmasság megítéléséhez, a minimumkövetelményekben megfogalmazásra került.

A referenciát a Megrendelő által kiállított igazolással kell igazolni.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (5) bekezdése alapján, ha a nyertes közös ajánlattevőként teljesített építési beruházásra, vagy szolgáltatás megrendelésére vonatkozó referencia igazolás vagy nyilatkozat - a teljesítés oszthatatlansága miatt - nem állítható ki az egyes ajánlattevők által végzett munkák, illetve teljesített szolgáltatások elkülönítésével, úgy az ajánlatkérő a referencia igazolást vagy nyilatkozatot bármelyik, a teljesítésben részt vett ajánlattevő részéről az ismertetett építési beruházás vagy szolgáltatás tekintetében olyan arányban köteles elfogadni, amilyen arányban az igazolást benyújtó ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az általa elvégzett teljesítés alapján az ellenszolgáltatásból részesült.

Ajánlatkérő a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (3a) bekezdésben foglaltak alapján kéri az ellenszolgáltatás összegének feltüntetését, mert a korábbi teljesítéshez kapcsolódóan nem írható elő olyan mennyiségi meghatározás, amelyre a Kbt. 65. § (5) bekezdésében foglalt százalékos viszonyítás az ajánlatkérői előírás arányosságának megítélésére alkalmazható.

Az igazolásokat az ajánlatkérő külön felhívására szükséges benyújtani.

M2. A 321/2015. (X. 30.) Korm.rend. 21.§ (2) bekezdés b) pont alapján be kell mutatni a teljesítésbe bevont szakembereket.

Csatolni kell

- valamennyi szakember aláírt szakmai önéletrajzát, melynek tartalmazni kell legalább a szakember nevét, születési dátumát, lakhelyét, végzettségét és gyakorlati idejét (szakmai tapasztalatát).

- a végzettséget igazoló okiratot,

- a szakember által aláírt rendelkezésre állási nyilatkozatot, továbbá.

- nyilatkozatot arról, hogy a teljesítésbe bevont szakemberek az MSZ 1585 szabvány szerint villamosan kioktatottak.

M3. A 321/2015. (X. 30.) Korm.rend. 21.§ (2) bekezdés c) pont alapján csatolni kell az érvényes MIR (ISO 9001) tanúsítványt vagy azzal egyenértékű tanúsítványt vagy az ezzel egyenértékű rendszerének leírását, mely utóbbi egyenértékűségét tanúsító szervezet által kiadott szakvéleménnyel szükséges alátámasztani.

M4. A 321/2015. (X. 30.) Korm.rend. 21.§ (2) bekezdés f) pont alapján csatolni kell az érvényes ISO 14001 tanúsítványt, vagy azzal egyenértékű tanúsítványt vagy az ezzel egyenértékű rendszerének leírását, mely utóbbi egyenértékűségét tanúsító szervezet által kiadott szakvéleménnyel szükséges alátámasztani.

A részvételre jelentkezőknek a jelentkezés benyújtásakor - az előzetes ellenőrzés körében - nyilatkozat benyújtásával kell az alkalmassági követelményeknek való megfelelést előzetesen igazolnia.”

4. A felhívás III.1.3) pontja a műszaki, illetve szakmai alkalmasság körében az alkalmassági minimumkövetelmények az alábbiakat tartalmazták:

„Alkalmas a részvételre jelentkező, ha rendelkezik:

M1. referenciaigazolással arról, hogy az eljárást megindító felhívás feladását megelőző öt évben legalább nettó 590 MFt referenciával rendelkezik, amely a következőkből tevődik össze: 1) legalább nettó 290 MFt összértékű alállomás építészeti munkát végzett, az alábbi követelmények mellett: NAF/NAF, NAF/KÖF új és/vagy üzemelő alállomásban a következő építészeti munkák valamelyikét végezte: NAF távvezetési mezők, NAF/NAF, NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű építészete, és/vagy ilyen állomásokban kapcsoló- és vezénylőépület építése, NAF portál cserék és NAF gyűjtősín átépítés, NAF mezők primer felújítása. Amennyiben a referencia több munkával kerül igazolásra, úgy a figyelembe vételre kerülő egyes referencia munkák értéke darabonként minimum nettó 50 MFt lehet, és

2) legalább nettó 300 MFt összértékű alállomás villamos-technológiai munkát végzett, az alábbi követelmények mellett: NAF/NAF, NAF/KÖF új és/vagy üzemelő alállomásban a következő villamos-technológiai munkák valamelyikét végezte: NAF távvezetési mezők, NAF/NAF, NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű primer szekunder átépítése, NAF portál cserék és NAF gyűjtősín átépítés, NAF mezők primer felújítása. Amennyiben a referencia több munkával kerül igazolásra, úgy a figyelembe vételre kerülő egyes referencia munkák értéke darabonként minimum nettó 50 MFt lehet.

A NAF feszültség szint tekintetében 110 kV-os, vagy annál nagyobb névleges feszültség szintű alállomásban végzett tevékenységet fogad el az Ajánlatkérő. A 110 kV-os feszültség szintet Ajánlatkérő könnyített műszaki feltételként határozta meg. A referencia igazolásokról ki kell derülnön, hogy a feladat teljesítése során nem fordult elő a Részvételre jelentkezőnek felróható

nem teljesítés, késedelmes vagy hibás teljesítés. A referenciamunka akkor tekinthető a hirdetmény feladását megelőző 5 éven belül megvalósítottnak, ha legfeljebb nyolc éven belül megkezdett és a teljesítés időpontja, azaz a sikeres műszaki átadás-átvétel erre az időszakra esik. Ajánlatkérő a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (3a) bekezdésben foglaltakat figyelembe vette és megállapította, hogy az ellenszolgáltatás összegének megadása szolgálja legjobban ezen alkalmassági pont igazolását.

M2. legalább az alábbi, teljesítésbe bevonni kívánt szakemberekkel:

1) 1 fő „A” kategóriájú felelős műszaki vezetővel, aki, a 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet szerinti MV-VI, vagy a kiadási időtől függően (2014.01.01. előtt) MV-VI/A névjegyzékbe felvett szakember. Külföldi szakember esetén a hivatkozott névjegyzékbe való felvételhez szükséges végzettséget vagy az azzal egyenértékű végzettséget kell igazolni. A szakember társalgási szintű magyar nyelvismerettel kell rendelkezzen.

2) 1 fő „A” kategóriájú felelős építő vagy építész műszaki vezetővel, aki, a 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet szerinti MV-É , vagy a kiadási időtől függően (2014.01.01. előtt) MV-Ép/A névjegyzékbe felvett szakember. Külföldi szakember esetén a hivatkozott névjegyzékbe való felvételhez szükséges végzettséget vagy az azzal egyenértékű végzettséget kell igazolni. A szakember társalgási szintű magyar nyelvismerettel kell rendelkezzen.

3) 2 fő irányítási munkát végző helyszíni munkavezetővel (művezető). A munkavezetők közül 1 fő villamos, vagy gépész szakirányú középfokú vagy felsőfokú képzettséggel és legalább 3 év alállomási szerelési gyakorlattal, társalgási szintű magyar nyelvismerettel rendelkezzen,

4) 1 fő irányítási munkát végző helyszíni munkavezetővel (művezető). A munkavezető 1 fő építész vagy építő szakirányú középfokú vagy felsőfokú képzettséggel és legalább 3 év alállomási szerelési gyakorlattal, társalgási szintű magyar nyelvismerettel rendelkezzen,

A szakembereknek az MSZ 1585 szabvány szerint villamosan kioktatottnak kell lenniük, valamint a fentiek közül a c.) és d.) alpontokban megadott szakembereknek a helyszíni munkavégzés teljes időtartama alatt a munkaterületen kell tartózkodniuk.

Külföldi szakember esetében a fent írt névjegyzékbe felvételhez szükséges végzettséggel egyenértékű végzettséget kell igazolni. Az egyenértékűséget a részvételre jelentkezőtől vagy az alkalmasságot igazoló szervezettől független szakértőnek kell igazolnia.

A szakemberek közt az átfedés nem megengedett, azaz az alkalmassághoz legalább 5 fő bemutatása szükséges.”

5. Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentáció Részvételi kiegészítő iratok című dokumentum III. pontjában az alábbiakat rögzítette:

„Tárgyalás:

Ajánlatkérő valamennyi ajánlattevővel együttesen, egy vagy szükség szerint több fordulóban tárgyal.

A tárgyalás első szakaszában a felmerülő műszaki és szerződéses kérdések kerülnek megtárgyalásra, ezt követően kerül sor az ártárgyalásra.

A szerződéshez észrevételt, módosítási javaslatot kizárólag az ajánlat részeként lehet beadni.

A végleges szerződéstervezet és műszaki tartalom elfogadásáról az Ajánlattevőknek a tárgyaláson nyilatkozniuk kell, ez az ártárgyaláson való részvétel feltétele.”

6. 2020. július 7. napján a Vasútvill Kft. kiegészítő tájékoztatáskérést küldött az ajánlatkérőnek:

„Tisztelt Ajánlatkérő! Kérjük pontosítását a következőknek: AF III.1.3. Műszaki, illetve szakmai alkalmasság Alkalmos a részvételre jelentkező, ha rendelkezik: M1. referenciaigazolással arról, hogy az eljárást megindító felhívás feladását megelőző öt éven belül legalább nettó 590 MFt referenciával rendelkezik, amely a következőkből tevődik össze: 1) legalább nettó 290 MFt összértékű alállomás építészeti munkát végzett, az alábbi

követelmények mellett: NAF/NAF, NAF/KÖF új és/vagy üzemelő alállomásban a következő építészeti munkák valamelyikét végezte: NAF távvezetési mezők, NAF/NAF, NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű építészete, és/vagy ilyen állomásokban kapcsoló- és vezénylőépület építése, NAF portál cserék és NAF gyűjtősín átépítés, NAF mezők primer felújítása. A fenti alkalmassági feltétel teljesítésénél a referencia igazolásban a NAF/NAF és NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű építészetének együttesen kell megvalósulnia, vagy elég Ajánlattevőnek vagy NAF/NAF vagy NAF/KÖF transzformátor mező építészetéről szóló referenciával rendelkeznie? Tisztelettel: VASÚTVILL Kft.”

Az ajánlatkérő 2020. július 9. napján az alábbi választ adta a kiegészítő tájékoztatáskérésre: „NAF/NAF "VAGY" NAF/KÖF, azzal, hogy mindkét verzióval egyenként is és közösen is igazolható referencia.”

7. A részvételi jelentkezés határideje 2020. július 13. napja volt. A részvételi jelentkezések bontásáról készült jegyzőkönyv szerint a határidőre nyolc gazdasági szereplő nyújtotta be részvételi jelentkezését.

8. Az ajánlatkérő 2020. augusztus 13. napján megküldte a részvételi jelentkezések elbírálásáról szóló összegezést. Mind a nyolc gazdasági szereplő alkalmas és érvényes részvételi jelentkezést nyújtott be. Az ajánlatkérő 2020. augusztus 13. napján a nyolc gazdasági szereplőt ajánlattételre hívta fel.

9. Az ajánlatkérő az ajánlattételi határidőt két alkalommal módosította. A módosított 2020. szeptember 7. napi határidőre hét gazdasági szereplő nyújtotta be ajánlatát.

10. Az ajánlatkérő 2020. szeptember 18. napján hiánypótlási felhívást bocsátott ki a Forest-Vill Kft. részére az alábbi tartalommal:

„Tisztelt Forest-Vill Kft!

Az alapajánlatuk szerint az árazott költségvetésüket az alapajánlattal feltöltötték az ekr rendszerbe.

Ezt az Ajánlatkérő nem találta, ezért hiánypótlásként bekérte azt.

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a Kbt. és a DB gyakorlat alapján érvénytelen az ajánlat, ha a teljes költségvetés hiányzik. Ez alapján az ezirányú hiánypótlási kérelmünk semmis.

Kérjük viszont, hogy adják meg pontosan, hogy az alapajánlatban behivatkozott költségvetést hova töltötték fel, illetve kérjük megerősíteni, hogy (ahogy az Ajánlatkérő látja) a költségvetés teljesen nem került feltöltésre.”

11. A Forest-Vill Kft. a hiánypótlási felhívásra 2020. szeptember 21. napján az alábbi választ adta:

„Tisztelt Ajánlatkérő!

A 2020. szeptember 18-án kelt felvilágosítás kérésükre vonatkozóan az alábbiakat válaszoljuk:

Jelenleg az eljárás ajánlattételi szakaszában vagyunk, a 0. ajánlat került beadásra, ami ajánlati kötöttséggel nem terhelt ajánlat.

Véleményünk szerint jelen esetben a költségvetések mégis csak hiánypótolhatók az alábbiak okán:

Az ajánlati kötöttség tulajdonképpen az ajánlat módosíthatatlanságát jelenti.

A hiánypótlás intézménye töri meg ezt a tilalmat, ugyanis bizonyos esetekben megengedi az ajánlat módosítását, az ajánlat érvényessé nyilvánítása érdekében.

A Kbt. 71. § így alapvetően arra az esetre tartalmaz a hiánypótlás körében szabályokat (korlátokat ld. Kbt. 71.§ (8) bek.), ha az ajánlati kötöttség már beállt.

Vagyis a fenti határozatok alapján abban az esetben mondható ki a teljes költségvetés hiánypótlásának a tilalma, ha az ajánlati kötöttség már beállt, mert abban az esetben valóban csak a nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiány pótolható.

A tárgyalásos eljárás szabályai között található Kbt. 89. § (1) bek. a) pontja szerint: Az ajánlattételi felhívásban meghatározott ajánlattételi határidőre benyújtott, ajánlati kötöttséget nem eredményező első ajánlat vonatkozásában az ajánlatkérő megvizsgálja, hogy az megfelel-e a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételeknek. Az ajánlatot a tárgyalások megkezdését megelőzően akkor kell érvénytelenné nyilvánítani, ha az ajánlat olyan okból érvénytelen, amellyel kapcsolatban a tárgyalások során vagy hiánypótlás keretében nincs lehetőség az ajánlat megfelelővé tételére. A tárgyalások megkezdését megelőzően csak akkor lehet az ajánlat érvénytelenségét a szakmai ajánlat nem megfelelő volta miatt megállapítani, ha a szakmai ajánlat nem felel meg az ajánlatkérő által meghatározott minimumkövetelményeknek. Az ajánlatban foglalt egyéb nyilatkozatokkal, dokumentumokkal kapcsolatos hiányokat a tárgyalások befejezéséig kell pótolni.

Az AD-ban a költségvetés nem került szakmai ajánlatként megjelölésre, így nem szakmai ajánlat, nem csatolása nem okozhat automatikus érvénytelenséget, annak hiányát a tárgyalásig pótolhatni/pótolni lehet.

Véleményünk szerint az alábbiakat erősíti meg az alábbi szócikk is:

Közbeszerzési Szemle 2018/6.

Közbeszerzési tanulmányok, szócikkek - A tárgyalásos eljárás szabályozásában felmerülő bizonytalanságok

Gyakran merül fel kérdésként, hogyan értelmezendő helyesen a Kbt. 89. § a) pontjának utolsó mondatában használt „egyéb nyilatkozatokkal, dokumentumokkal kapcsolatos hiányosság” terminológia. Különös tekintettel arra, hogy a Kbt. 89. § a) pontjának második mondata nem utal a szakmai ajánlatra, a Kbt. 89. § a) pontjában hivatkozott közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételeknek való megfelelésre vonatkozik az „egyéb nyilatkozatokkal, dokumentumokkal” kapcsolatos hiányosság, amely adott esetben lehet a szakmai ajánlat hiányossága is. Az „egyéb nyilatkozatok, dokumentumok” kitétel vonatkozhat például az első ajánlathoz csatolandó azon nyilatkozatokra, dokumentumokra, amelyek igazolják, hogy az ajánlattevő, illetve alvállalkozója és az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezet az ajánlattételi szakaszban sem tartozik a kizáró okok hatálya alá. A Kbt. 71. § (8) bekezdés a)-b) pontjai értelmében a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja. A Kbt. 89. § a) pontjának utolsó mondatában a „hiánypótlatható” hiányosságokra utal, míg a Kbt. 89. § a) pontjának 2. és 3. mondata a „nem hiánypótlatható” hiányosságokra. Ez a 3. mondat egyfajta speciális szabály a 71. § (8) bekezdésben foglaltakhoz képest, amely figyelemmel van arra, hogy a tárgyalások során egyébként még lehet változtatni a szakmai ajánlaton. Tehát a tárgyalások előtt és alatt a 71. § (8) bekezdésében foglalt rendelkezések nem érvényesülhetnek változatlanul, hiszen a 71. § (8) bekezdése arról szól, hogy érdemben nem változtatható az ajánlat.

A fentiek alapján kérjük a beadott hiánypótlásunk elfogadását!

Üdvözzel:
Forest-Vill Kft.”

12. Az ajánlatkérő 2020. szeptember 28. napján a Forest-Vill Kft. ajánlatát érvénytelenné nyilvánította. Az érvénytelenítés indokaként az alábbiakat jelölte meg:

„a MÖZS 132/22 kV-os alállomás létesítése tárgyban indított közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlatuk a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen, figyelemmel arra, hogy az ajánlattételi határidőben az ajánlattételi dokumentáció rendelkezése ellenére nem nyújtották be a részletes és tételes költségvetést. A részletes és tételes költségvetés a szakmai ajánlat legfontosabb eleme, ebből állapítható meg, hogy az ajánlattevők pontosan mire tettek ajánlatot. A részletes és tételes költségvetés teljes hiánya esetén jogszerűen hiánypótlás nem adható ki. Az eljárásban ugyan a Forest-Vill Kft. hiánypótlás keretében benyújtotta a költségvetést, azonban ez a hiánypótlás a fentiek értelmében nem jogszerű, így azt az ajánlatkérő a döntése meghozatala során nem tudta figyelembe venni. A tárgyalásos eljárásban is irányadóak a Kbt. 71. §-ában a hiánypótlás tartalmára és korlátaira megállapított szabályok.”

13. Az ajánlatkérő 2020. szeptember 28. napján az EKR-ben tárgyalásra történő meghívást küldött ki a hat érvényes ajánlatot tett ajánlattevő részére.

14. Az ajánlatkérő 2020. szeptember 29. napján az EKR-be feltöltötte a Forest-Vill Kft. érvénytelenné nyilvánításának részletes indokát tartalmazó dokumentumot, amely az alábbiakat tartalmazta:

„Tisztelt Ajánlattevő! Tájékoztatjuk, hogy a MÖZS 132/22 kV-os alállomás létesítése tárgyban indított közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlatuk a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelen, figyelemmel arra, hogy az ajánlattételi határidőben az ajánlattételi dokumentáció rendelkezése ellenére nem nyújtották be a részletes és tételes költségvetést. A részletes és tételes költségvetés a szakmai ajánlat legfontosabb eleme, ebből állapítható meg, hogy az ajánlattevők pontosan mire tettek ajánlatot. A részletes és tételes költségvetésről a tárgyalások során a felek nem tárgyalnak, a dokumentáció előírásai szerint „Az ártárgyalás során a mindösszesen nettó ajánlati árat és a garanciaidőt kell (bírálati szempontok) megadni. A beárazott költségvetés minden tétele ugyanolyan százalékos arányban változik, mint ahogy az összár változik az ártárgyalás eredményeként.” A részletes és tételes költségvetés teljes hiánya esetén jogszerűen hiánypótlás nem adható ki, melyet az alábbiak igazolnak. A Kbt. így rendelkezik: 71. § (8) A hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása: a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja. 87. § (1) Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban meghatározhatja, hogy a műszaki leírás és a szerződéses feltételek mely elemei jelentik azokat a minimumkövetelményeket, amelyekről nem fog tárgyalni. .... 89. § A tárgyalásos eljárásban - a 87. § (6) bekezdése szerinti eset kivételével - az ajánlatok bírálatát az ajánlatkérő több szakaszban végzi: a) Az ajánlattételi felhívásban meghatározott ajánlattételi határidőre benyújtott, ajánlati kötöttséget nem eredményező első ajánlat vonatkozásában az ajánlatkérő megvizsgálja, hogy az megfelel-e a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételeknek. Az ajánlatot a tárgyalások megkezdését

megelőzően akkor kell érvénytelenné nyilvánítani, ha az ajánlat olyan okból érvénytelen, amellyel kapcsolatban a tárgyalások során vagy hiánypótlás keretében nincs lehetőség az ajánlat megfelelővé tételére. A tárgyalások megkezdését megelőzően csak akkor lehet az ajánlat érvénytelenségét a szakmai ajánlat nem megfelelő volta miatt megállapítani, ha a szakmai ajánlat nem felel meg az ajánlatkérő által meghatározott minimumkövetelményeknek. Az ajánlatban foglalt egyéb nyilatkozatokkal, dokumentumokkal kapcsolatos hiányokat a tárgyalások befejezéséig kell pótolni. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/24/EU IRÁNYELVE (2014. február 26.) a közbeszerzésről így rendelkezik: 29. cikk (2) Csak azok a gazdasági szereplők tehetnek előzetes ajánlatot, amelyeket a benyújtott információk értékelését követően az ajánlatkérő szerv meghívott; ezen ajánlat képezi az ezt követő tárgyalások alapját. Az ajánlatkérő szerv a 65. cikknek megfelelően korlátozhatja azoknak az alkalmas részvételre jelentkezőknek a számát, akiket meghív az eljárásban való részvételre. (3) A (4) bekezdés eltérő rendelkezése hiányában az ajánlatkérő szervek az ajánlatok tartalmának javítása érdekében tárgyalást folytatnak az ajánlattevőkkel az általuk benyújtott előzetes és minden azt követő ajánlatról, a (7) bekezdés szerinti végleges ajánlatok kivételével. A minimumkövetelmények és az odaítélési szempontok nem képezhetik tárgyalások tárgyát. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója a hiánypótlás szabályairól (KÉ 2020. évi 180. szám; 2020. szeptember 16.) így rendelkezik: A Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontja alapján a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjasszerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja. A Közbeszerzési Döntőbizottság D.231/2013. számú határozata alapjául szolgáló ügyben az ajánlattevő nem csatolt kereskedelmi ajánlatot (amely az árazott költségvetést tartalmazta). A Közbeszerzési Döntőbizottság úgy ítélte meg, hogy ez nem tekinthető olyan nem jelentős egyedi részletkérdésre vonatkozó hibának, amely a 2011-es Kbt. 67. § (8) bekezdése alapján pótolható lett volna. A Kbt. kommentárja ezt írja: Az ajánlatot a tárgyalások megkezdését megelőzően ugyanakkor érvénytelenné kell nyilvánítani, ha az olyan okból érvénytelen, amellyel kapcsolatban a tárgyalások során vagy hiánypótlás keretében nincs lehetőség az ajánlat megfelelővé tételére. Ilyen indoknak tekintjük az elkésettséget, a kizáró ok fennálltát, az összeférhetlenséget, valamint az előírt mértéknél kisebb ajánlati biztosítékot vagy ennek teljes hiányát, a szakmai ajánlat olyan hibáját, fogyatékoságát, melyről - a közbeszerzési dokumentumok alapján - nem fognak tárgyalni. A törvény az ajánlat érvénytelenné nyilvánítását a tárgyalások megkezdésének feltételévé teszi, tehát az érvénytelenségről dönteni kell, majd erről tájékoztatni kell az ajánlattevőt. Nem elegendő, ha a döntés-előkészítő szerv döntési javaslatot fogalmaz meg, érdemi döntés és az erről való tájékoztatás hiányában a tárgyalás a többi ajánlattevővel nem kezdhető meg. A tárgyalásos eljárásban is irányadóak a Kbt. 71. §-ában a hiánypótlás tartalmára és korlátaira megállapított szabályok. Nincs lehetőség azonban a költségvetés javítására akkor, ha az teljes mértékben hiányzik. A D.607/11/2012. számú határozatában a Közbeszerzési Döntőbizottság az árazott költségvetés teljes hiányával kapcsolatban kimondta, hogy "A nyertesnek nyilvánított ajánlattevő ajánlatából azonban egyértelműen nem állapítható meg, hogy a kérelmező az ajánlattételi határidőben milyen műszaki tartalomra tette meg az ajánlatát, mivel az ajánlat teljes műszaki tartalma hiányzott, sem papír alapon, sem a benyújtott CD-n nem volt megtalálható az árazott tételes költségvetése, ezért a Döntőbizottság megítélése szerint a benyújtott ajánlat

érvénytelen volt. Az ajánlat nem megfelelése hiánypótlással nem volt korrigálható, az ajánlat hiánypótlással nem volt érvényessé tehető. A Kbt. hiánypótlásra vonatkozó szabályai az ajánlattételi határidőben benyújtott ajánlat kiegészítését és módosítását teszik lehetővé, nem az ajánlat benyújtásának az ajánlattételi határidőt követő időre történő áttolását." Hasonló álláspontra helyezkedett a Kúria is a Kfv.III.37.693/2015/4. számú ítéletében, melyben kimondta, hogy nincs lehetőség hiánypótlás elrendelésére akkor, ha a tételes költségvetés és a főösszesítő teljes egészében hiányzik. A Kúria hivatkozott arra, hogy a költségvetés és annak elemei, továbbá a főösszesítő szakmai ajánlatnak minősül, így annak teljes hiánya esetén nincs lehetőség hiánypótlás elrendelésre. Összegzés: Fentiekből egyértelműen megállapítható, hogy a hiánypótlás szabályait a tárgyalásos eljárásban is kötelező alkalmazni. A tárgyalásos eljárásban a tárgyalások megkezdése előtt köteles megállapítani az ajánlatkérő, hogy mely ajánlatok érvénytelenek. Amennyiben az ajánlat a dokumentációban foglaltak előírásokat figyelmen kívül hagyva nem tartalmaz minden kötelezően benyújtandó dokumentumot, akkor az ajánlatkérőnek a hiánypótlásra vonatkozó szabályok figyelembevételével kell hiánypótlási felhívást kiadnia. A hiánypótlásra vonatkozó rendelkezések azonban nem teszik lehetővé a teljes költségvetés pótlását. Amennyiben viszont a teljes költségvetés a hiánypótlás keretében nem pótolható, úgy a tárgyalások megkezdése előtt az ajánlatkérő kizárólag azt tudja megállapítani, hogy a Forest-Vill Kft. ajánlata érvénytelen, ugyanis nem tartalmazza a szakmai ajánlat gerincét adó költségvetést. Ez esetben a Forest-Vill Kft. már nem jut el a tényleges tárgyalások szakaszába, így a tárgyalások alatt sem tudja pótolni a költségvetést. Az eljárásban ugyan a Forest-Vill Kft. hiánypótlás keretében benyújtotta a költségvetést, azonban ez a hiánypótlás a fentiek értelmében nem jogszerű, így azt az ajánlatkérő a döntése meghozatala során nem tudta figyelembe venni."

15. Az ajánlatkérő 2020. szeptember 30. napján kiküldte végső ajánlattételi felhívását a hat érvényes ajánlatot benyújtó gazdasági szereplőknek.

16. Az ajánlatkérő 2020. október 20. napján közzétette az ajánlatok elbírálásáról szóló összegeztést, melyben rögzítette, hogy összesen hét ajánlat érkezett, amelyből hat érvényes, a Forest-Vill Kft. ajánlatát érvénytelennek nyilvánította. Nyertes ajánlattevőként Sharan Erősáramú Villamosipari Kft.-t jelölte meg, a nyertes ajánlatot követő legkedvezőbb ajánlatot SPIE Hungaria Kft. adta.

17. Az ajánlatkérő RRF-6.1.1-21-2022-00002 azonosítószámon regisztrált, 2022. február 9. napján befogadott támogatási kérelmet nyújtott be. A hivatalbóli kezdeményező a támogatói döntésről 2022. április 22. napján kelt, az elektronikus rendszerben ugyanezen napon, megküldött levelében értesítette az ajánlatkérőt. A támogatási szerződés hatályba lépésének dátuma 2022. november 24. napja.

18. A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Statútum rendelet) 178. § (1) bekezdésének 4. pontja alapján a Kormány európai uniós források felhasználásáért felelős tagja 2022. május 25. napjától a területfejlesztési miniszter. A (2) bekezdés értelmében a miniszter tevékenységét a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) 20. § (2) bekezdésének b) pontja alapján a Miniszterelnökség segíti.

A Miniszterelnökség Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 5/2022. (VI.17.) MvM utasítás (a továbbiakban: SZMSZ) 1. mellékletének 3. § (1) bekezdés b) és c) pontja értelmében a Miniszterelnökségen Miniszterelnökséget vezető miniszter és területfejlesztési miniszter működik.

Az SZMSZ 1. melléklet 11. § 15. pontja értelmében a területfejlesztési miniszter felelős a Statútum rendelet 182. §-ban meghatározott európai uniós források felhasználásával kapcsolatos feladatok ellátásáért, ennek keretében különösen ellátja Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének (a továbbiakban: RRFT) végrehajtásához kapcsolódó tagállami hatósági feladatokat.

Az SZMSZ 1. melléklet 19. § b) pontja értelmében a területfejlesztési miniszter közvetlenül irányítja az európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkár tevékenységét.

Az SZMSZ 1. melléklet 72. § (1) bekezdésének b) pontja alapján az európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkár közvetlenül irányítja a helyreállítási terv végrehajtásáért felelős helyettes államtitkár tevékenységét.

Az SZMSZ 1. melléklet 71. § 21. pontja kimondja, hogy az európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkár ellátja a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről szóló 413/2021. (VII. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 413/2021. (VII. 13.) Korm. rendelet) 5. és 6. §-ban a miniszter feladat- és hatáskörébe utalt feladatot.

Az SZMSZ 1. melléklet 124. § g) bekezdése kimondja, hogy a helyreállítási terv végrehajtásáért felelős helyettes államtitkár ellátja az RRF terv végrehajtása során a nemzeti hatósági feladatokat.

Ugyanezen szakasz d) pontja alapján a helyreállítási terv végrehajtásáért felelős helyettes államtitkár gondoskodik az RRF források felhasználásával kapcsolatos szabálytalansági eljárások lefolytatásáról és az RRF források felhasználásával kapcsolatos kifogások kezeléséről.

19. A Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkársága Közbeszerzési Felügyeleti Főosztálya (a továbbiakban KFF) az utólagos ellenőrzési jelentés kiállítása érdekében hiánypótlási felhívást bocsátott ki az ajánlatkérő részére. A hiánypótlási felhívás 19. pontja az alábbiakat tartalmazta:

„19. Kérjük, szíveskedjenek a részvételi felhívás III.1.3. pontjában az M2. 1-4) alkalmassági követelmények vonatkozásában indokolni azon előírás szükségességét és megfelelőségét, mely szerint valamennyi bemutatott szakembernek társalgási szintű magyar nyelvismerettel szükséges rendelkeznie. E tekintetben felhívjuk szíves figyelmüket, hogy ezen előírás az alkalmasság megállapításához nem szükséges vizsgálni és a szerződés teljesítésére sincs hatással, hogy a bemutatott szakemberek milyen nyelven beszélnek. Továbbá megjegyezzük, hogy ezen előírás a külföldi ajánlattevők tekintetében is súlyosan versenykorlátozónak tekinthető.”

Az ajánlatkérő a hiánypótlási felhívásra adott válaszában 19. pontjában az alábbiakat rögzítette: „19. Válasz: A társalgási szintű magyar nyelvismeret előírására azért volt szükséges, mert az alállomás veszélyes üzemű terület kimagasló baleseti kockázattal. Csak a teljesítés, a munka szervezésében részt vevő, és a biztonságért felelős, a teljesítésbe bevont szakemberek esetében került előírásra a magyar nyelv ismerete, többek közt arra is figyelemmel, hogy az előírások magyar nyelvűek, azokat az érintett szakembereknek meg kell érteniük. A szerelőbrigádok esetében nem volt előírás és ennek megfelelően a teljesítést szerelők csapata nemzetközi csapat is lehetett.”

A hiánypótlási felhívás 45. pontja az alábbiakat tartalmazta:

„45. Kérjük, szíveskedjenek nyilatkozni, hogy miként tekinthető megfelelőnek Ajánlatkérő eljárása, figyelemmel arra, hogy álláspontunk szerint jogszerűtlenül érvénytelenítette Forest-Vill Kft. ajánlattevő ajánlatát, ezzel pedig jogszerűtlenül zárta ki Ajánlatkérő ajánlattevőt a tárgyalásra történő meghívásból és a végső ajánlattételből, figyelemmel arra, hogy az árazott költségvetés benyújtását pótolta a hiánypótlási határidőre, továbbá az ajánlattétel ezen szakasza még nem volt kötöttséggel terhelt, így álláspontunk szerint nem volt akadálya annak, hogy a fentiek hiánypótlási felhívás keretében utólag pótolhatóak legyenek, ellentétben azzal, hogy Ajánlatkérő utólag semmisnek tekintette a hiánypótlási felhívás kibocsátását. Fentiek mellett azt is meg kívánjuk jegyezni, hogy Ajánlatkérő a végső ajánlattétel során - mely e-mailek benyújtásával történt - a rendelkezésünkre álló információk szerint csupán felolvasólap benyújtását kérte, a végső ajánlattétel az EKR-es felületen ezen felolvasólapok alapulvételével és Ajánlatkérő azon előírására tekintettel történt, hogy van-e már olyan ajánlat, melyre a fedezet elegendő, melyből álláspontunk szerint az is következik, hogy itt sem történt meg az árazott költségvetések benyújtása a két forduló vonatkozásában, ahol például az első forduló szerinti ajánlatok, árazott költségvetések, felolvasólapok EKR-ben történő benyújtása még utólag sem történt meg. Fentiek alapján Ajánlatkérő eljárása az egyenlő bánásmód követelményét is sértette, azzal, hogy Forest-Vill Kft. ajánlattevőt kizárta a versenytől.”

Az ajánlatkérő a hiánypótlási felhívásra adott válaszában 45. pontjában rögzítette a tárgyi határozat 14. pontjában foglaltakat, illetve az alábbiakat:

„Összegzés: Fentiekből egyértelműen megállapítható, hogy a hiánypótlás szabályait a tárgyalásos eljárásban is kötelező alkalmazni. A tárgyalásos eljárásban a tárgyalások megkezdése előtt köteles megállapítani az ajánlatkérő, hogy mely ajánlatok érvénytelenek. Amennyiben az ajánlat a dokumentációban foglaltak előírásokat figyelmen kívül hagyva nem tartalmaz minden kötelezően benyújtandó dokumentumot, akkor az ajánlatkérőnek a hiánypótlásra vonatkozó szabályok figyelembevételével kell hiánypótlási felhívást kiadnia. A hiánypótlásra vonatkozó rendelkezések azonban nem teszik lehetővé a teljes költségvetés pótlását. Amennyiben viszont a teljes költségvetés a hiánypótlás keretében nem pótolható, úgy a tárgyalások megkezdése előtt az ajánlatkérő kizárólag azt tudja megállapítani, hogy a Forest-Vill Kft. ajánlata érvénytelen, ugyanis nem tartalmazza a szakmai ajánlat gerincét adó költségvetést. Ez esetben a Forest-Vill Kft. már nem jut el a tényleges tárgyalások szakaszába, így a tárgyalások alatt sem tudja pótolni a költségvetést. Az eljárásban ugyan a Forest-Vill Kft. hiánypótlás keretében benyújtotta a költségvetést, azonban ez a hiánypótlás a fentiek értelmében nem jogszerű, így azt az ajánlatkérő a döntése meghozatala során nem tudta figyelembe venni.”

20. A hiánypótlási felhívás 51. pontja az alábbiakat tartalmazta:

„Kérjük, szíveskedjenek csatolni a műszaki szakértelemmel rendelkező bírálóbizottsági tag arra vonatkozó tételes nyilatkozatát, hogy nyertes ajánlattevő által bemutatott referencia igazolások pontosan mely alkalmassági követelmény tekintetében vehetőek figyelembe, azokból hogyan tudta megállapítani az alkalmassági követelményeknek való megfelelést.”

Az ajánlatkérő a hiánypótlási felhívásra becsatolta a nyertes ajánlattevő referenciaigazolásait tartalmazó dokumentumot, és a műszaki szakértelemmel rendelkező bírálóbizottsági tag nyilatkozatát.

Az ajánlatkérő által elfogadott négy referenciaigazolás:

A megrendelő cég neve: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

Az érintett áramhálózati engedélyes társaság: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

A közbeszerzés tárgy szempontjából releváns szolgáltatás/munka megnevezése, mennyisége:
Székesfehérvár 132/22 kV-os zöldmezős állomás létesítése

A teljesítés ideje/időszaka, kezdő és befejezési ideje: 2017. 11. 30.-tól 2018. 09. 03-ig

A közbeszerzés tárgya szerinti ellenszolgáltatás összege: 333.000.000.-Ft

Volt-e az ajánlattevőnek felróható okokból meghiúsulás vagy nem teljesítés? nem

Szerződészerűen teljesített? igen

A megrendelő cég neve: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

Az érintett áramhálózati engedélyes társaság: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

A közbeszerzés tárgy szempontjából releváns szolgáltatás/munka megnevezése, mennyisége:
Fertőszentmiklós 132/22 kV-os zöldmezős állomás létesítése

A teljesítés ideje/időszaka, kezdő és befejezési ideje: 2018. 05. 17-től 2018. 10. 15-ig

A közbeszerzés tárgya szerinti ellenszolgáltatás összege: 135.000.000.-Ft

Volt-e az ajánlattevőnek felróható okokból meghiúsulás vagy nem teljesítés? nem

Szerződészerűen teljesített? igen

A megrendelő cég neve: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

Az érintett áramhálózati engedélyes társaság: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

A közbeszerzés tárgy szempontjából releváns szolgáltatás/munka megnevezése, mennyisége:
Székesfehérvár 132/22 kV-os zöldmezős állomás létesítése (építészeti)

A teljesítés ideje/időszaka, kezdő és befejezési ideje: 2017. 11. 30.-tól 2018. 09. 03-ig

A közbeszerzés tárgya szerinti ellenszolgáltatás összege: 342.000.000.-Ft

Volt-e az ajánlattevőnek felróható okokból meghiúsulás vagy nem teljesítés? nem

Szerződészerűen teljesített? igen

A megrendelő cég neve: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

Az érintett áramhálózati engedélyes társaság: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

A közbeszerzés tárgy szempontjából releváns szolgáltatás/munka megnevezése, mennyisége:
Fertőszentmiklós 132/22 kV-os zöldmezős állomás létesítése (építészeti)

A teljesítés ideje/időszaka, kezdő és befejezési ideje: 2018. 05. 17-től 2018. 10. 15-ig

A közbeszerzés tárgya szerinti ellenszolgáltatás összege: 290.000.000.-Ft

Volt-e az ajánlattevőnek felróható okokból meghiúsulás vagy nem teljesítés? nem

Szerződészerűen teljesített? igen

A műszaki szakértelemmel rendelkező bírálóbizottsági tag utóellenőrzés során tett nyilatkozata a „Műzs nyilatkozat referencia igazolás megfeleléséről kiemeléssel” elnevezésű dokumentumban:

Előírt referenciakövetelmény	Figyelembe vett referencia	Referencia alapján igazolt követelmény/mennyiség/ érték
1) legalább nettó 290 MFt összértékű alállomás építészeti munkát végzett, az alábbi követelmények mellett: NAF/NAF, NAF/KÖF új és /vagy üzemelő alállomásban a következő építészeti munkák valamelyikét végezte: NAF távvezetési mezők,	Székesfehérvár-Dél 132/22 kV-os állomás létesítése	<ul style="list-style-type: none"> o Szabadtér építési munkák (kerítés, vasbeton készülék és portál alapok, acélszerkezetek, vízelvezetés, stb.). o Felszíni és süllyesztett kábelcsatoma szakaszok építése. o vezénylőépület építése. o 132/22 kV-os transzformátor

<p>NAF/NAF, NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű építészete, és/vagy ilyen állomásokban kapcsoló- és vezénylőépület építése, NAF portál cserék és NAF gyűjtősín átépítés, NAF mezők primer felújítása. Amennyiben a referencia több munkával kerül igazolásra, úgy a figyelembe vételre kerülő egyes referencia munkák értéke darabonként minimum nettó 50 MFt lehet,</p>	<p>Fertőszentmiklós 132/22 kV-os zöldmezős állomás létesítése</p>	<p>mezők komplett építészete</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 132 kV-os távvezetési mezők komplett építészete ○ 132 kV-os gyűjtősín mezők komplett építészete <p>az építési munkák értéke összesen: 342 millió Ft</p> <p>teljesítési idő: 2017.11.30-2018.09.03</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tereprendezés, terület előkészítés. ○ Szabadtér építési munkák (kerítés, vasbeton készülék és portál alapok, acélszerkezetek, vízelvezetés, stb.). ○ Felszíni és süllyesztett kábelesatoma szakaszok építése. ○ vezénylő épület építése. ○ 132/22 kV-os transzformátor mezők komplett építészete ○ 132 kV-os távvezetési mezők komplett építészete ○ 132 kV-os gyűjtősín mezők komplett építészete <p>az építési munkák értéke összesen több mint 290 millió Ft</p> <p>teljesítési idő: 2018.05.17-2018.10.15</p>
<p>2) legalább nettó 300 MFt összértékű alállomás villamos-technológiai munkát végzett, az alábbi követelmények mellett: NAF/NAF, NAF/KÖF új és/vagy üzemelő alállomásban a következő villamos-technológiai munkák valamelyikét végezte: NAF távvezetési mezők, NAF/NAF, NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű primer szekunder átépítése, NAF portál cserék és NAF gyűjtősín átépítés, NAF mezők primer felújítása. Amennyiben a referencia több munkával kerül igazolásra, úgy a figyelembe vételre kerülő egyes referencia munkák értéke darabonként minimum nettó 50 MFt lehet.</p>	<p>Székesfehérvár-Dél 132/22 kV-os állomás létesítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ 132/22 kV-os transzformátor mezők villamos technológiai szerelési munkái ○ 132 kV-os távvezetési mezők komplett villamos technológiai szerelési munkái ○ 132 kV-os gyűjtősín mezők komplett villamos technológiai szerelési munkái ○ Egyen és váltakozó áramú segédüzemi elosztók gyártása és telepítése. ○ Egyen és váltakozó áramú segédüzemi elosztók telepítése. ○ A teljes védelmi és irányítástechnikai rendszer villamos technológiai szerelési munkái, telepítése. ○ Az alállomási mezők üzembehelyezés előtti próbáinak az elvégzése, közreműködés az üzembehelyezésen. <p>villamos technológiai szerelési munkák értéke több mint 333 millió Ft</p> <p>teljesítési idő: 2017.11.30-2018.09.03</p>

	Fertőszentmiklós 132/22 kV-os zöldmezős állomás létesítése	<ul style="list-style-type: none"> O 132/22 kV-os transzformátor mezők villamos technológiai (primer és szekunder) szerelési munkái O 132 kV-os távvezetési mezők komplett villamos technológiai (primer és szekunder) szerelési munkái O 132 kV-os gyűjtősín mezők komplett villamos technológiai (primer és szekunder) szerelési munkái O Egyen és váltakozó áramú segédüzemi elosztók telepítése. O A teljes védelmi és irányítástechnikai rendszer villamos technológiai szerelési munkái, telepítése. O Az állomási mezők üzembehelyezés előtti próbáinak az elvégése, közreműködés azüzembe-helyezés során O villamos technológiai szerelési munkák értéke 135 millió Ft O teljesítési idő: 2018.05.17-2018.10.15
--	---	---

A hiánypótlási felhívás 55. pontja az alábbiakat tartalmazta:

„55. Kérjük, szíveskedjenek nyilatkozni, hogy Ajánlatkérő mi alapján tekinti megfelelőnek az eljárást, figyelemmel arra, hogy a dokumentumok nem lettek ellenjegyzéssel ellátva.”

Az ajánlatkérő hiánypótlásra adott válasza az 55. pont vonatkozásában: „Az eljárás EKR-ben történő FAKSZ általi ellenjegyzés adminisztratív hiba okán nem került rögzítésre, azonban valamennyi közbeszerzési dokumentum, külön tekintettel a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet) 21. § (9) bekezdésében foglaltak véleményezésre és jóváhagyásra kerültek a FAKSZ által. A bírálati dokumentumok, amelyek a döntés előkészítését előzték meg a FAKSZ által szintén aláírásra kerültek.”

21. A KFF 2022. november 15. napján a támogató tartalmú utóellenőrzési jelentést megküldte az ajánlatkérőnek, melyben felhívta a figyelmét arra, hogy a tárgyi közbeszerzési eljárás ellenőrzése során szabálytalanság gyanúja merült fel, amelyet jelezett az illetékes irányító hatóság felé.

22. A KFF 2022. november 21. napján szabálytalansági gyanúbejelentést küldött a hivatalbóli kezdeményezőnek.

A hivatalbóli kezdeményezés és a hivatalbóli kezdeményező észrevétele

23. A hivatalbóli kezdeményező 2022. december 16. napján benyújtott és 2023. január 9. napján hiánypótlott kezdeményező iratában 4 jogorvoslati kezdeményezési elemet terjesztett elő. A jogsértő esemény megtörténtének időpontjaként az 1. és 2. kezdeményezési elem vonatkozásában 2020. június 24. napját, a felhívás közzétételének napját jelölte meg, a 3. kezdeményezési elem vonatkozásában 2020. szeptember 28. napját, az érvénytelenítési

jegyzőkönyv aláírásának napját, a 4. kezdeményezési elem vonatkozásában 2020. október 10. napját, a döntéselőkészítő jegyzőkönyv aláírásának napját jelölte meg.

A tudomásszerzés időpontjaként mind a 4 kezdeményezési elem tekintetében 2022. november 21. napja, a szabálytalansági gyanú beérkezésének napja került megjelölésre.

24. A hivatalbóli kezdeményező az 1. kezdeményezési elemében előadta, hogy a szabálytalansági gyanút bejelentő KFF álláspontja alapján a felhívás III.1.3. pontjában az M.2) 1-4. szakemberek vonatkozásában előírásra került, hogy a szakembereknek társalgási szintű magyar nyelvismerettel kell rendelkezniük. Előbbi előírás szükségességét a benyújtott ajánlatkérői indokolás nem támasztja alá kellőképpen, álláspontja szerint az alkalmasság megállapításához nem szükséges vizsgálni és a szerződés teljesítésére sincs hatással, hogy a bemutatott szakemberek milyen nyelven beszélnek, valamint ezen előírás a külföldi ajánlattevők tekintetében is súlyosan versenykorlátozónak tekinthető. A közbeszerzési eljárás ellenőrzését végző KFF álláspontja alapján az előbbieket alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a hivatkozott előírás érdemben befolyásolta-e a versenyt, valamint az eljárás eredményét. Álláspontja szerint az előírt alkalmassági követelmény nem szükséges ténylegesen a szerződés teljesítéséhez, az alkalmasság megállapításához nem szükséges vizsgálni és a szerződés teljesítésére sincs hatással, hogy a bemutatott szakemberek milyen nyelven beszélnek, valamint ezen előírás a külföldi ajánlattevők tekintetében súlyosan versenykorlátozónak tekinthető.

A hivatalbóli kezdeményező álláspontja alapján a műszaki-szakmai feltétel alapján az előírásokat (mind a műszaki, mind a biztonsági) nemzetközi (ISO) szabványoknak megfelelően kell mind előírni, mind pedig megvalósítani. Nem megalapozott ezek alapján a műszaki szakemberek nyelvismeret hiánya arra tekintettel sem, hogy az előírt magyarul beszélő szakembert a nemzetközi csapat nem feltétlenül érti meg.

25. A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint az előírások megsértésének követelménye és a biztonsági előírásoknak megfelelő kivitelezés betartása és betartatása önmagában is a teljesítés feltétele, azonban ennek nyelvismerethez történő kötése súlyosan versenykorlátozó lehet. Álláspontja szerint az ajánlatkérő nyelvhasználatra vonatkozó előírása akkor lenne elfogadható, ha az a kapcsolattartás nyelvére vonatkozna. A felhívás egyértelműen tartalmazza magyar nyelven a technikai-műszaki követelményeket, amely alapján az ajánlattevők eldönthetik alkalmasságukat.

A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint az ajánlatkérő megsértette a 65.§ (3) bekezdésében foglalt esélyegyenlőségre vonatkozó előírásokat.

26. A 2023. január 23. napján érkezett észrevételében előadta, hogy a Villamosmű Műszaki-Biztonsági Követelményei Szabályzat hatálybaléptetéséről szóló 8/2001. (III. 30.) GM rendelet mellékletében foglaltak összhangban vannak az álláspontjával, tekintettel arra, hogy szabvány szerint határozza meg az alapvető személyi feltételeket, melynek az ajánlattevőnek meg kell felelni, azaz a magyar nyelv és szakkifejezések bizonyított megértése nem az eljárásban kikötendő feltétel, hanem a munka elvégzéséhez szükséges szabványból adódó kötelezettség.

27. A hivatalbóli kezdeményező 2. kezdeményezési elemében rögzítette, hogy az ajánlatkérő 2020. szeptember 28. napján (a tárgyalások megkezdését megelőzően) értesítette a Forest-Vill Kft. ajánlattevőt, hogy az ajánlatát érvénytelenné nyilvánította. Álláspontja szerint az ajánlatkérő eljárása nem felelt meg a Kbt. 89. § a) pontjában foglaltaknak, figyelemmel arra, hogy az ajánlattételi határidőre benyújtott, ajánlati kötöttséget nem eredményező első ajánlat megvizsgálását követően – az árazott költségvetés pótlása érdekében – kibocsátott

hiánypótlási felhívását ajánlatkérő utólag semmisnek tekintette és a Forest-Vill Kft. ajánlattevő által a hiánypótlásra nyitva álló határidőben benyújtott dokumentumokat nem vizsgálta meg. Ebből kifolyólag ajánlatkérőnek nem volt módjában megállapítani, hogy az ajánlat megfelel-e az általa meghatározott minimumkövetelményeknek, mely lehetőséget biztosíthatott volna a tárgyalások megkezdését megelőzően az ajánlat érvénytelenségének megállapítására a szakmai ajánlat nem megfelelő volta miatt.

28. A kezdeményező álláspontja szerint az ajánlatkérő jogszerűtlenül érvénytelenítette a Forest-Vill Kft. ajánlattevő ajánlatát, ezzel pedig jogszerűtlenül zárta ki a tárgyalásra történő meghívásból és a végső ajánlattételből, ugyanis az árazott költségvetés benyújtását pótolta a hiánypótlási határidőre, továbbá az ajánlattétel ezen szakasza még nem volt kötöttséggel terhelt, így nem volt akadálya annak, hogy a fentiek hiánypótlási felhívás keretében utólag pótolhatók legyenek. Az ajánlatkérő a végső ajánlattétel során – mely e-mailek benyújtásával történt – a rendelkezésére álló információk szerint csupán felolvasólap benyújtását kérte. A végső ajánlattétel az EKR-ben a felolvasólapok alapulvételével és az ajánlatkérő azon előírására tekintettel történt, hogy van-e már olyan ajánlat, melyre a fedezet elegendő, melyből az is következik, hogy ez esetben sem történt meg az árazott költségvetések benyújtása a két forduló vonatkozásában, ahol például az első forduló szerinti ajánlatok, árazott költségvetések, felolvasólapok EKR-ben történő benyújtása még utólag sem történt meg. Fentiek alapján az ajánlatkérő eljárása az egyenlő bánásmód követelményét is sértette azzal, hogy Forest-Vill Kft. ajánlattevőt kizárta a versenyből.

29. A Kbt. 87. § (4) bekezdése szerint, tárgyalásos eljárásban az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételekhez, az ajánlattevő az ajánlatához a tárgyalások befejezésének időpontjától van kötve, azaz az ajánlattétel ezen szakasza még nem volt kötöttséggel terhelt, tehát nem volt akadálya annak, hogy utólag, hiánypótlás keretében kerüljenek benyújtásra a költségvetés elemei.

A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint az ajánlattevő ajánlatának érvénytelensége az eljárás eredményét érdemben befolyásolhatta, ezért ajánlatkérő nem csak a Kbt. 89. § a) pontjában foglaltakat, hanem a Kbt. 2. § (4) bekezdésében meghatározott felelős gazdálkodás elvét, továbbá a hiánypótlási felhívás kibocsátásának utólagos semmissé tételével a Kbt. 2. § (2) bekezdésében foglalt alapelvet is megsértette.

30. Észrevételében hivatkozott a Kúria Kfv.III.37.693/2015/4. számú ítéletére, melyben a Kúria kimondta, hogy nincs helye hiánypótlás elrendelésére a tárgyalást követően benyújtott felolvasólap alapján, mert a végleges teljes ajánlat be nem nyújtása a végleges ajánlattételi határidőben az ajánlat érvénytelenségét eredményezi a beállott ajánlati kötöttségre figyelemmel. A költségvetés és annak elemei, továbbá a főösszesítő a szakmai ajánlat, így annak megfelelően kell kezelni. A szakmai ajánlat pedig a hiánypótlási kivételek közé tartozik a Kbt. 67. § (7) bekezdés b) pontjának megfelelően. A hivatalbóli kezdeményező előadta, hogy jelen ügyben a probléma abban áll, hogy nem a megfelelő módon történt az ajánlattevő kizárása a költségvetés benyújtásának elmulasztásakor, hanem miután az ajánlattevő a felszólításnak eleget téve benyújtotta szakmai ajánlatát.

31. A hivatalbóli kezdeményező a 3. kezdeményezési elemében előadta, hogy a hiánypótlási felhívás 51. pontja alapján a KFF kérte, hogy mutassa be a közbeszerzés tárgya szerinti bírálóbizottsági tag, hogy mely referenciaigazolásokat fogadta el az ajánlatkérő megfelelőként. A bírálóbizottsági tag nyilatkozata nem támasztja alá egyértelműen, hogy a felhívás III.1.3) M.1.1. és M.1.2. pontja szerinti egyes referenciaelemek miként olvashatóak ki a nyertes ajánlattevő ajánlatából.

A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint, amennyiben a nyertes ajánlattevő ajánlatában foglalt nyilatkozatok nem elfogadhatók, akkor az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69.§ (5) bekezdésének azon előírását, hogy az eljárást lezáró döntésben csak olyan ajánlattevőt nevezhet meg nyertes ajánlattevőként, aki az alkalmassági követelmények, a kizáró okok és a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok tekintetében az e törvényben és a jogszabályban foglaltak szerint előírt igazolási kötelezettségének eleget tett.

A nyertes ajánlattevő által benyújtott referenciaigazolásokból nem állapítható meg egyértelműen a felhívás M1 alkalmassági pontban megjelölt feltételeknek való megfelelés. A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint a kérelmi elem vonatkozásában az ajánlatkérő megsértette a 69.§ (5) bekezdésében foglalt előírásokat.

32. Észrevételében előadta, hogy nem elfogadható a kezdeményező számára azon érvelés, hogy az E.ON által kiállított referenciaigazolások esetében az ajánlatkérő számára ismert volt a referencia munkák műszaki tartalma, mert ezt a támogatás felhasználásához szükséges ellenőrzést végző nemzeti hatóság számára is ellenőrizhető módon kellett volna kiállítani.

33. A hivatalbóli kezdeményező a hiánypótlása során módosított 4. kezdeményezési elemet a kérelmezett ellen terjesztette elő, kérve vele szemben a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 257/2018. Korm. rendelet) 21. § (9) bekezdésében előírtak megsértését. Előadta, hogy a KFF utóellenőrzése során kiadott felhívására benyújtott ajánlatkérői nyilatkozat 55. pontjában előadottakkal ellentétben megállapítható, hogy a közbeszerzési eljárás dokumentumai az eljáró FAKSZ részéről nem lettek ellenjegyzéssel ellátva. A szabálytalansági eljárás során megállapításra került, hogy a „Nemzeti, Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pont Hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárás - EKR000587042020 ELLENJEGYZETT ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEK ELJÁRÁS AZONOSÍTÓ ADATAI E60 - Szerződéskötési-, teljesítési szakasz” c. dokumentum nem tartalmaz adatot, azaz FAKSZ által ellenjegyzett cselekményt. A hivatalbóli kezdeményező a jogorvoslati eljárás megindítását a Kbt. 145. § (2) bekezdésére alapította, arra hivatkozva, hogy e jogszabályhely a közbeszerzésre, a közbeszerzési eljárásra, az építési, illetve szolgáltatási koncesszióra, valamint a koncessziós beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt indult eljárás lefolytatása a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás tekintetében – ideértve a 21. § (4) bekezdésében említett külön jogszabály szerinti előminősítési kérelem elutasítása és az előminősítési listáról való törlés miatt indult eljárást is (a továbbiakban: előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárás) – a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe tartozik.

34. Rámutatott arra, hogy a jogorvoslati eljárás során benyújtott észrevételében a kérelmezett elismerte azt, hogy az EKR-ben nem kerültek rögzítésre a FAKSZ ellenjegyzései. A hivatalbóli kezdeményező meglátása szerint a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó – 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet 21. §-ában rögzített – tevékenységei, egyebek mellett magában foglalják azt is, hogy felhívja az ajánlatkérő figyelmét a közbeszerzési eljárás során az EKR-t illetően ellátandó feladatokra. Ezt támasztja alá a 257/2018. Korm. rendelet 21. § (1) bekezdése, miszerint „A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó a közbeszerzési eljárások szakszerű lefolytatását segíti elő.” A 257/2018. Korm. rendelet 21. § (5) bekezdése szerint továbbá „A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó az általa nyújtott szaktanácsadói tevékenység keretében ismerteti azon Kbt. és végrehajtási rendeletei által szabályozott követelményeket, amelyeket a nem közbeszerzési szakértelem körébe eső személyeknek és szervezeteknek a közbeszerzési tevékenységük során az általuk biztosított szakértelem körében be kell tartaniuk.” A 257/2018. Korm. rendelet 21. § (7) bekezdése szerint „A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó tevékenysége körében a

közbeszerzési eljárás lebonyolítására szolgáló elektronikus rendszerben elektronikusan rögzítetten hagyja jóvá a közbeszerzési eljárás során keletkezett, a (9) bekezdésben meghatározott dokumentumokat. [...]” A fentiek alapján a kérelmezett észrevételében rögzített állítás miszerint „adminisztratív hiba történt” helytálló, azonban kérelmezett azon értelmezése vitatható, hogy „ennek a törvényesség biztosítása és az ellenőrzés szempontjából nincs jelentősége [.....]” A 257/2018. Korm. rendelet 21. § idézett bekezdései alapján a kérelmezett feladata, az általa nyújtott szaktanácsadói tevékenység keretében ismertetni az ajánlatkérővel a közbeszerzési eljárás követelményeit, elősegíteni a közbeszerzési eljárás szakszerű lefolytatását. A szabálytalansági eljárás során megállapított tények, illetve a hivatkozott észrevétel alapján ezen feladatának kérelmezett nem tett maradéktalanul eleget.

Az ajánlatkérő észrevétele

35. Az ajánlatkérő 2023. január 13. napján, és 2023. január 30. napján érkezett észrevételeiben az 1. kezdeményezési elem vonatkozásában fenntartotta az utóellenőrzés során tett észrevételeit azzal a kiegészítéssel, hogy a részvételi kiegészítő iratok 6. pontjában az alábbi leírás szerepelt: „Az előírt alkalmassági követelményeknek részvételre jelentkezők bármely más szervezet vagy személy kapacitására támaszkodva is megfelehetnek, a közöttük fennálló kapcsolat jogi jellegétől függetlenül.”

Az eljárást megindító felhívás hirdetmény mintája is tartalmazza az ajánlatkérő azon jogát, hogy az ajánlat benyújtásának nyelvét megválaszthatja, amely nem tekinthető ezáltal súlyosan versenykorlátozó kitételnek, továbbá adott esetben az ajánlat magyar nyelvre történő lefordítása sem tekinthető versenykorlátozónak. Az eljárásban tíz gazdasági szereplő jelezte érdeklődését és nyolc részvételi jelentkezést nyújtottak be, amely tény az ajánlatkérő álláspontja szerint nem támasztja alá azt a gyanút, hogy a kifogásolt kitétel súlyosan korlátozta volna a versenyt.

36. Előadta, hogy a társalgási szintű magyar nyelvismeret előírása azért volt szükséges, mert a közcélú villamosenergia hálózat részét képező alállomás veszélyes üzemű terület kimagasló baleseti kockázattal, a hirtelen keletkező villamosenergia üzemzavar esetén a teljesítésben résztvevőkkel történő azonnali kommunikáció elengedhetetlen. Csak a teljesítés, a munka szervezésében részt vevő, és a biztonságért felelős, a teljesítésbe bevont szakemberek esetében került előírásra a magyar nyelv ismerete, többek között arra is figyelemmel, hogy az előírások magyar nyelvűek, azokat az érintett szakembereknek meg kell érteniük.

37. Észrevételében hivatkozott a Villamosmű Műszaki-Biztonsági Követelményei Szabályzat hatálybaléptetéséről szóló 8/2001. (III. 30.) GM rendelet mellékletére, melynek 2.48. Üzemi munka [MSZ EN 50110–1 3.4.1. szakasz] pontja szerint minden olyan villamos és nem villamos tevékenység, amely során fennáll a villamos veszély lehetősége. A rendelet 4.1. Alapvető személyi feltételek d) pontja értelmében a biztonságos munkavégzés alapvető személyi feltétele, hogy a villamosmű engedélyese üzemi munkára kizárólag csak olyan munkavállalót alkalmazhat, aki ha nem magyar anyanyelvű személy, akkor bizonyítottan érti a magyar nyelvet, és magyar nyelven a szakkifejezéseket (ennek megítélése az őt alkalmazó üzemviteli vezető feladata).

Álláspontja szerint, olyan munka esetében, ahol fennáll a villamos veszély, a munka más személy általi végzése esetén kiemelt munkabiztonsági szempontból analóg módon alkalmazandók a biztonságos és megfelelő minőségű munkavégzést garantáló feltételek, így a magyar nyelv értése is. A szerelőbrigádok esetében nem volt előírás a magyar nyelv ismerete és ennek megfelelően a szerelők csapata nemzetközi összetételű is lehetett.

38. Az állomásban történő munkavégzésért az állomásfelelős tartozik felelősséggel, csak az általa engedélyezett tevékenységek végezhetők. Az állomásfelelős magyar nyelven kommunikál és fontos, hogy az általa adott utasításokat a helyszíni munkavezető egyértelműen megértse és az esetleges kérdéseket meg tudják beszélni. Az információt a szerelők felé a munkavezetőnek kell kommunikálnia, ez történhet már nem magyar nyelven is.

A kivitelezés során az állomási segédüzemi berendezés üzembehelyezését követően az épülő állomást már feszültség alatt állónak kell tekinteni, így a primer és szekunder felülvizsgálatokra is úgy kell tekinteni, mint egy üzemelő állomásra. A villamos, valamint az építészeti munkálatok párhuzamosan zajlanak, ezért a munkavégzés során keletkező veszélyhelyzet folyamatosan fenn áll. Fontos, hogy a veszélyes üzemre tekintettel életveszélyes helyzet rövid idő leforgása alatt kialakulhat, nincs idő tolmács közreműködését biztosítani.

39. Az ajánlatkérő álláspontja szerint az előírás a versenyt azért sem szűkítette, mert külföldi ajánlattevőnek is lehetősége volt ajánlatot tenni, mindössze az volt vele szemben is az elvárás, hogy a munka szervezésében részt vevő és a biztonságért felelős szakemberek esetében biztosítsa a társalgási szintű magyar nyelvismeretet. Ezt akár magyar nyelven tudó munkavállalóval, akár alvállalkozóval, alkalmasságot igazoló szervezettel biztosítani lehetett. Az elvárás teljesen okszerű, célja nem a külföldi ajánlattevők kizárása, hanem a biztonság fenntartása volt.

40. A Kbt. 65. § (3) bekezdésére hivatkozással előadta, hogy az előírt az alkalmassági feltétel egyértelműen a közbeszerzés tárgyára korlátozódott, hiszen a szakemberek alkalmassági feltételként történő előírását a 321/2015. (X.30.) kormányrendelet is nevesíti.

Az ajánlatkérő alkalmazhatja továbbá a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X.27.) Kormányrendelet (a továbbiakban 307/2015. (X.27.) Korm.rendelet) 4. § (4) bekezdését, amely szerint az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának módjáról szóló jogszabályban meghatározottakon kívül egyéb objektív alapú alkalmassági feltételt és ahhoz tartozó igazolási módot is előírhat.

Megjegyezte az esélyegyenlőségre és egyenlő bánásmódra vonatkozó előírásokra tekintettel, hogy bármely érdeklődő gazdasági szereplő benyújthatott részvételre jelentkezést, ezt követően az ajánlattételi szakaszban ajánlatot tehetett, aki önállóan, vagy kapacitást nyújtó szervezetre támaszkodva is megfeleltethet és teljesíteni tudta a vitatott feltételt.

Álláspontja szerint nem várható el, hogy az ajánlatkérő biztosítson olyan – az ajánlattevő felelős, irányítást végző munkavállalóival kapcsolatot tartó – munkavállalót, aki adott esetben pl. román, cseh, szlovák, bolgár stb. nyelven is tud kommunikálni. Amennyiben pedig az ajánlatkérőnek tolmácsot kell alkalmaznia a kapcsolattartáshoz, akkor egyrészt annak időigénye adott esetben veszélyhelyzetet teremt, másrészt pedig az ajánlatok nem összehasonlíthatók, mivel a magyar nyelven kommunikáló ajánlattevő esetében nem merül fel az ajánlatkérőnél a teljesítéshez kapcsolódó többletköltség, míg az idegen nyelvű ajánlattevő esetében igen.

41. Az ajánlatkérő előadta, hogy nem érkezett egyetlen olyan megkeresés sem az EKR-en keresztül, hogy valaki vitatná ezen előírást. Amennyiben bármely érdeklődő gazdasági szereplő sérelmezte volna az előírást, vitarendezési kérelmet és/vagy jogorvoslati kérelmet nyújthatott volna be a részvételi felhívással szemben és kérhette volna ezen feltétel módosítását. Ilyenre azonban nem került sor, minden érdeklődő gazdasági szereplő

jogszerűnek tekintette az előírást. Álláspontja szerint az előírás nem sértette sem a Kbt., sem a végrehajtási rendeleteinek előírásait.

42. Előadta, hogy a szabványból adódó kötelezettség a magyar nyelv és a szakkifejezések bizonyított megértése, ami azt jelenti, hogy alkalmasság során bemutatni kért felelős szakembereknek is ismernie kell a munka végzése során a magyar nyelvet és szakkifejezéseket, ebből következően ennek előírása olyan szükséges alkalmassági feltétel, mely teljesen megfelel a Kbt. vonatkozó előírásainak. Az előírt alkalmassági feltétel objektív alapú volt és szabványon alapult, azaz mindenben megfelelt a vonatkozó előírásoknak.

43. Az ajánlatkérő a 2. kezdeményezési elem vonatkozásában fenntartotta az utóellenőrzés során tett észrevételeit, és hivatkozott a KFF hiánypótlásra adott válaszában 45. pontjában foglaltakra.

E tekintetben előadottak megegyeznek a Forest-Vill Kft. érvénytelenné nyilvánításának részletes indokát tartalmazó dokumentumban előadottakkal, amelyet a tárgyi határozat 14. pontja tartalmaz.

Az ajánlatkérő álláspontja szerint a tételes árazott költségvetések hiánya még átalánydíjas szerződés esetén sem hiánypótolható.

44. Az ajánlatkérő előadta, hogy a tárgyalásokat megelőző bírálata körében annak alapulvételével járt el, hogy biztosítsa a tárgyalások céljának maradéktalan érvényesülését, nevezetesen, hogy az ajánlattevők esélyegyenlőségének teljeskörű biztosításával a tárgyalások azonos alapokról, transzparens módon kerüljenek lefolytatásra. Álláspontja szerint pusztán az ajánlati kötöttség hiányára való hivatkozással a tárgyalásokat megelőző bírálat nem szűkíthető olyan szélsőséges mértékben (vagy más nézőpontból a hiánypótlási keretek nem bővíthetők olyan szélsőségesen), hogy az ajánlattevők gyakorlatilag a szakmai ajánlat benyújtásának kötelezettségét figyelmen kívül hagyhassák. Az ajánlatkérő álláspontja szerint ez a megközelítés az ajánlattevők esélyegyenlőségét sértő szélsőséges helyzetekhez is vezethetne.

45. Előadta, hogy a hiánypótlás szabályait a tárgyalásos eljárásban is kötelező alkalmazni. A tárgyalásos eljárásban a tárgyalások megkezdése előtt köteles megállapítani az ajánlatkérő, hogy mely ajánlatok érvénytelenek. Amennyiben az ajánlat a dokumentációban foglalt előírásokat figyelmen kívül hagyva nem tartalmaz minden kötelezően benyújtandó dokumentumot, akkor az ajánlatkérőnek a hiánypótlásra vonatkozó szabályok figyelembevételével kell hiánypótlási felhívást kiadnia. A hiánypótlásra vonatkozó rendelkezések azonban nem teszik lehetővé a teljes költségvetés pótlását. Amennyiben viszont a teljes költségvetés a hiánypótlás keretében nem pótolható, úgy a tárgyalások megkezdése előtt az ajánlatkérő kizárólag azt tudja megállapítani, hogy a Forest-Vill Kft. ajánlata érvénytelen, ugyanis nem tartalmazza a szakmai ajánlat gerincét adó költségvetést. Ez esetben a Forest-Vill Kft. már nem jut el a tényleges tárgyalások szakaszába, így a tárgyalások alatt sem tudja pótolni a költségvetést. Az eljárásban ugyan a Forest-Vill Kft. hiánypótlás keretében benyújtotta a költségvetést, azonban ez a hiánypótlás a fentiek értelmében nem jogszerű, így azt az ajánlatkérő a döntése meghozatala során nem tudta figyelembe venni.

46. Előadta, hogy a hivatalbóli kezdeményező által hivatkozott Kfv.III.37.693/2015/4. számú kúriai ítélet még a korábbi Kbt. hatálya alatt született. A jelen jogorvoslati eljárással érintett eljárás megindításakor hatályos Kbt. rögzíti, hogy az árazott költségvetés egésze, mint szakmai ajánlat nem hiánypótolható, annak csak valamely tétele és egységára pótolható. Előadta továbbá, hogy a hiánypótlási felhívás visszavonása önmagában nem jogsértő, ugyanis

az ajánlatkérőnek jogában áll a jogsértő eljárási cselekményét korrigálni. A Kbt. ezt a jogot egyértelműen az összegezés módosítása során állapítja meg. Az ugyanakkor nyilván nem lehet elvárás, hogy az ajánlatkérő az észlelt jogsértés esetén is először készítsen egy jogsértő összegzést, majd azt módosítsa. Ezt követően pedig nincs már jelentősége annak, hogy az érintett ajánlattevő benyújtotta az árazott költségvetést, ugyanis a jogsértés miatt azt már nem lehetett figyelembe venni. Mindez azt jelenti, hogy az érvénytelenség az eljárás eredményét sem befolyásolhatta.

47. A 3. kezdeményezési elem vonatkozásában előadta, hogy álláspontja szerint jogszerűen állapította meg a nyertes ajánlattevő alkalmasságát. E körben részben fenntartotta, részben pedig kiegészítette az ellenőrzés során tett észrevételeit.

Rögzítette, hogy az eljárást megindító felhívásban megjelölésre került, hogy a NAF feszültség szint tekintetében az ajánlatkérő 110 kV, vagy annál nagyobb névleges feszültségi szintű alállomásban végzett tevékenységet fogad el. A NAF/NAF, NAF/KÖF, és NAF rövidítések a villamosenergia-ellátó rendszerekben alkalmazott villamos feszültségre vonatkoznak. Az energiaátviteli rendszerek esetén az MSZ 1:2002 szabvány tartalmazza a Magyarországon alkalmazott KÖF (középfeszültségű) és a NAF (nagyfeszültségű) hálózatok névleges feszültségének értékeit.

48. Az ajánlatkérő a szükséges referenciakövetelmény előírásánál az és/vagy kapcsolat által és a 110 kV névleges feszültség szint behozásával szélesíteni kívánta a versenyt tekintettel arra, hogy más Európai Unió országokban ez a feszültség szint is előfordulhat, mint szabvány. Székesfehérvér-Dél 132/22 kV-os alállomás létesítése és Fertőszentmiklós 132/22 kV-os alállomás létesítése tehát megfelel a NAF/KÖF megnevezésnek. Ezen alállomások új létesítésű NAF/KÖF 132/22 kV-os alállomások, amelyek hivatalos építési, valamint használatbavételi engedéllyel rendelkeznek. A teljesítések nettó összértékei mindkét esetben az előírt összértéket meghaladják. Ezen alállomások közül Székesfehérvér-Dél rendelkezik új NAF/KÖF távvezetési mezőkkel, NAF/KÖF transzformátor mezővel, kapcsolódó és vezénylő épülettel. Mivel ez egy új alállomás nem került figyelembe vételre a NAF portál csere és a NAF gyűjtősín átépítése.

A referenciaigazolást az E.ON állította ki, valamint E.ON területén történő munkavégzésre történt hivatkozás, így az ajánlatkérő számára ismert volt a referenciák műszaki tartalma, amelyek egyértelműen megfeleltek. A referencia meghatározásánál egy NAF/KÖF (132/22 kV-os) alállomás létesítésnél felmerülő munkarészeket írtunk elő, amely jellemző egy új NAF/KÖF (132/22 kV-os) komplett alállomást ezen munkarészek nem megvalósulása esetén nem kerülhetne sor az alállomás üzembe helyezésre, azaz az alállomás funkcióval bíró létesítmény nem valósulna meg. Továbbá a „zöldmezős” (művelési ág alól kivont mezőgazdasági terület megnevezése) megjelölés a referencia igazolásokban új alállomás létesítését jelöli, az iparágban ezzel a jelzővel ellátott megjelölés egyértelművé tette ajánlatkérő számára az igazolás megfelelőségét. Továbbá ezen megjelölést az ajánlattevők egymás között is használják, így akár más ajánlattevő számára is egy esetleges iratbetekintés során egyértelmű lett volna a referenciaigazolás mögöttes műszaki tartalma. Az ajánlattevők mellett a villamosenergia szolgáltatók is ezt a kifejezést használják az újonnan létesítendő alállomások megnevezésére.

Ezen igazoltan elvégzett feladatok teljes mértékben lefedik a felhívásban előírt alkalmassági követelményeket. Előadta, hogy az érintett ajánlattevő az iparágban ismert, tárgyi eljárással érintett tapasztalattal rendelkező kivitelező cég, mert több szerződést teljesített, ezért az ajánlatkérőben kétely nem merült fel a referencia igazolása kapcsán.

49. Az ajánlatkérő a 4. kezdeményezési elem tekintetében előadta, hogy a FAKSZ valamennyi, a vonatkozó jogszabályban előírt dokumentumot előzetesen jóváhagyott, így azok a FAKSZ által ellenőrzésre kerültek. A 257/2018. Korm. rendelet 21. §-ából következően a FAKSZ feladata, hogy folyamatában végigkövesse az adott közbeszerzési eljárást, az előkészített közbeszerzési dokumentumokat ellenőrizze, véleményezze és ezzel biztosítsa az eljárás jogszerűségét. Az eljárást a FAKSZ végig követte. A FAKSZ igazolhatóan ellenőrizte, véleményezte a felhívásokat, dokumentációkat, bíráló bizottsági dokumentumokat, valamint azok egy részét aláírásával is ellátta, tehát megvalósult a jogszabály célja, azaz a jogszerűség biztosítása közbeszerzési jogi szempontból.

Azon adminisztratív hiba, hogy ezek a jóváhagyások nem az EKR-ben történtek az eljárás eredményére, transzparenciájára és magára a FAKSZ általi ellenőrzésre nincsenek kihatással, mivel a FAKSZ a 257/2018. Korm. rendelet 21. § (9) bekezdésében szereplő dokumentumok tényleges ellenőrzését és jóváhagyását elvégezte. Ezzel kapcsolatosan az ajánlatkérő benyújtotta az igazoló dokumentumokat.

A kérelmezett észrevétele

50. A kérelmezett a 4. kezdeményezési elem kapcsán a 2023. január 13-án, január 23-án és január 30-án benyújtott észrevételeiben a jogsértés hiányának megállapítását kérte. Rámutatott arra, hogy valamennyi közbeszerzési dokumentumot véleményezett és jóváhagyott a 257/2018. Korm. rendelet 21. § (9) bekezdésében foglaltak szerint. A bírálati dokumentumokat a döntés előkészítését megelőzően aláírta.

Előadta, hogy a kezdeményező részére is átadott levelezésből megállapítható, hogy a közbeszerzési dokumentumok előzetesen véleményezésre kerültek a kérelmezett mint FAKSZ által, azaz az eljárás törvényessége biztosított volt az ellenőrzés teljesítésével. A törvényesség biztosítása és az ellenőrzés szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az ellenjegyzés elmaradt, ugyanis nem az ellenjegyzés tényétől lesz egy eljárás szabályos, hanem a folyamatba épített véleményezéstől. Az ellenjegyzés elmaradása tehát önmagában nem jelenti azt, hogy a közbeszerzési eljárás jogellenes lenne, annak érdemi jelentősége nincs. Az ellenjegyzés elmaradása nem változtatja meg az eljárás eredményét, arra semmilyen kihatással nincs. Ez esetben is egyértelmű, igazolható, hogy az ajánlatok bírálatáról készített jegyzőkönyvet véleményezte, javította, majd azt aláírta, azaz az eljárás eredményét jóváhagyta.

A kezdeményező és az ajánlatkérő által hivatkozott ún. adminisztrációs hiba valójában azt jelenti, hogy őt, a kérelmezettet az ajánlatkérő nem értesítette a vonatkozó közbeszerzési dokumentumok EKR-be történő feltöltéséről, előzetesen nem kérte az ellenjegyzését. Erre tekintettel ő mint lebonyolító csak késve szerzett tudomást a dokumentumok feltöltéséről, azonban azok visszamenőleges ellenjegyzésére már nem volt lehetőség.

A kérelmezett hangsúlyozta, hogy az ellenjegyzés elmaradása csak egy formai hiba, ugyanis az ellenjegyzés csak azt dokumentálja, hogy a FAKSZ által ellenőrzésre kerültek az előírt dokumentumok, eljárási cselekmények. Ha ez az ellenőrzés egyéb módon igazolható, akkor az ellenjegyzés elmaradása érdemi hátrányt nem idéz elő a vonatkozó jogszabály által elvárt garanciák körében.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

51. A Döntőbizottság megállapította, hogy a kezdeményezéssel érintett közbeszerzési eljárás megkezdésének napja 2020. június 24. napja volt, ezért a jelen jogorvoslati eljárásra a Kbt. és a további releváns jogszabályok e napon hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

52. A Döntőbizottság a kezdeményezésben foglaltak vizsgálata során az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

A Kbt. 2. § (1)-(2) bekezdése szerint:

(1) A közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő köteles biztosítani, a gazdasági szereplő pedig tiszteletben tartani a verseny tisztaságát, átláthatóságát és nyilvánosságát.

(2) Az ajánlatkérőnek esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot kell biztosítania a gazdasági szereplők számára.

A Kbt. 21. § (4) bekezdése szerint:

(4) A közszolgáltatói szerződés megkötésére irányuló közbeszerzési eljárás sajátos, e törvénytől eltérő szabályait külön jogszabály határozza meg. E törvényt a közszolgáltatói szerződés megkötésére irányuló közbeszerzési eljárás során a külön jogszabályban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A 6. § szerinti ajánlatkérő a közszolgáltató tevékenységének biztosítása céljától eltérő célból lefolytatott beszerzése során e törvény általános szabályai szerint jár el.

A közszolgáltatók közbeszerzési eljárásaira a Kbt. 21. § (4) bekezdése alapján a Kbt. és a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet alkalmazandó. A tárgyi jogorvoslati eljárás szempontjából a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet nem tartalmaz releváns rendelkezést.

A Kbt. 65 § (1)-(7) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatkérő alkalmassági követelményeket határozhat meg az ajánlattételhez megkövetelt

a) gazdasági és pénzügyi helyzetre;

b) műszaki és szakmai alkalmasságra;

c) ha a szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezésre vonatkozó feltételek előírásával.

(2) Az ajánlatkérő csak a közbeszerzési dokumentumokban megindokolt kivételes esetben tekinthet el attól, hogy a műszaki és szakmai alkalmasságra vonatkozó alkalmassági feltételt előírjon, és csak akkor, ha a beszerzés egyedi jellemzői alapján a teljesítés megfelelősége szempontjából ilyen alkalmassági feltétel előírása nem szükséges. Nem szükséges külön indokolás, ha a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapja szerint csak meghatározott gazdasági szereplő hívható fel ajánlattételre. Az alkalmassági követelményeket az eljárást megindító felhívásban pontosan meg kell jelölni. Ennek során meg kell határozni, hogy az (1) bekezdésben foglaltak szerint mely körülmények megléte, illetve hiánya vagy azok milyen mértékű fogyatékosága zárja ki, hogy az ajánlatkérő az ajánlattevőt vagy részvételre jelentkezőt alkalmasnak minősítse a szerződés teljesítésére. Az alkalmassági követelményeknek való megfelelés igazolására benyújtandó dokumentumokat az eljárást megindító felhívásban, vagy - a felhívásban a benyújtandó dokumentumok típusának rövid megjelölése mellett - az egyéb közbeszerzési dokumentumokban kell pontosan meghatározni.

(3) Az ajánlatkérőnek az alkalmassági követelmények meghatározását az esélyegyenlőségre, az egyenlő elbánásra és a verseny tisztaságára vonatkozó alapelvek figyelembevételével a közbeszerzés tárgyára kell korlátoznia, és azokat - a közbeszerzés becsült értékére is tekintettel - legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírni.

(4) Külön jogszabály határozza meg az alkalmasság igazolásának lehetséges módjait és az alkalmassági követelmények meghatározására vonatkozó részletes követelményeket.

(5) A (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelő ténylegesen szükséges mértékű előírásnak a referenciák körében azt kell tekinteni, ha az ajánlatkérő az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékének legfeljebb 75%-át elérő összegű, mennyiségi meghatározás esetén az adott közbeszerzés legfeljebb 75%-át elérő mennyiségű vagy mértékű, és tárgyát tekintve az adott közbeszerzéssel műszakilag egyenértékű korábbi szállítás, építési beruházás, illetve szolgáltatás igazolását követeli meg. Az ajánlattevőktől megkövetelt árbevételi adatokra vonatkozó minimumkövetelményt az ajánlatkérőnek úgy kell meghatároznia, hogy - az éves teljes árbevétel vizsgálata esetén - az a gazdasági szereplő, amely rendelkezik az ajánlatkérő által vizsgált üzleti évben vagy években összesen az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékét elérő teljes árbevétellel, vagy - a beszerzés tárgya szerinti árbevétel vizsgálata esetén - az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékének 75%-át elérő összegű, a beszerzés tárgya szerinti árbevétellel, nem minősülhet alkalmatlannak.

(6) Az előírt alkalmassági követelményeknek a közös ajánlattevők vagy közös részvételre jelentkezők együttesen is megfelelhetnek. Azon követelményeknek, amelyek értelemszerűen kizárólag egyenként vonatkoztathatóak a gazdasági szereplőkre, az együttes megfelelés lehetősége értelmében elegendő, ha közülük egy felel meg.

(7) Az előírt alkalmassági követelményeknek az ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők bármely más szervezet vagy személy kapacitására támaszkodva is megfelelhetnek, a közöttük fennálló kapcsolat jogi jellegétől függetlenül. Ebben az esetben meg kell jelölni az ajánlatban, több szakaszból álló eljárásban a részvételi jelentkezésben ezt a szervezetet és az eljárást megindító felhívás vonatkozó pontjának megjelölésével azon alkalmassági követelményt vagy követelményeket, amelynek igazolása érdekében az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező ezen szervezet erőforrására vagy arra is támaszkodik. A (8) bekezdésben foglalt eset kivételével csatolni kell az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben a kapacitásait rendelkezésre bocsátó szervezet olyan - szerződésben, előszerződésben vagy más formában vállalt - kötelezettségvállalását tartalmazó okiratot, amely alátámasztja, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrások rendelkezésre állnak majd a szerződés teljesítésének időtartama alatt.

A Kbt. 69. § (1) és (5) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatok és részvételi jelentkezések elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések megfelelnek-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

(5) Ha a (4) bekezdés szerinti ajánlattevő

a) egyáltalán nem, vagy kizárólag határidőn túl nyújtott be igazolást, vagy

b) a - valamely kizáró ok vagy alkalmassági feltétel, valamint (adott esetben) a 82. § (5) bekezdése szerinti objektív kritérium tekintetében - hiányosan benyújtott, illetve nem egyértelmű tartalmú igazolások esetében az esetleges hiánypótlást, illetve felvilágosítás kérést követően sem megfelelően nyújtja be az igazolásokat (ideértve azt is, ha az igazolás nem támasztja alá az egységes európai közbeszerzési dokumentumban foglalt nyilatkozat tartalmát, vagy azzal ellentétes),

az ajánlatkérő ezen ajánlattevő ajánlatának figyelmen kívül hagyásával az értékelési szempontokra figyelemmel legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevőt hívja fel a (4) bekezdés szerint az igazolások benyújtására. Az ajánlatkérő az eljárást lezáró döntésben csak olyan ajánlattevőt nevezhet meg nyertes ajánlattevőként, aki az alkalmassági követelmények, a kizáró okok és a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok tekintetében az e törvényben és a jogszabályban foglaltak szerint előírt igazolási kötelezettségének eleget tett.

A Kbt. 71. § (1) és (8) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatkérő köteles az összes ajánlattevő és részvételre jelentkező számára azonos feltételekkel biztosítani a hiánypótlás lehetőségét, valamint az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben található, nem egyértelmű kijelentés, nyilatkozat, igazolás tartalmának tisztázása érdekében az ajánlattevőtől vagy részvételre jelentkezőtől felvilágosítást kérni.

(8) A hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és

b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

A Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja szerint:

e) egyéb módon nem felel meg az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek, ide nem értve a részvételi jelentkezés és az ajánlat ajánlatkérő által előírt formai követelményeit;

A Kbt. 87. § (1) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban meghatározhatja, hogy a műszaki leírás és a szerződéses feltételek mely elemei jelentik azokat a minimumkövetelményeket, amelyekről nem fog tárgyalni. A közbeszerzés tárgyának leírását és a szerződéses feltételeket olyan pontossággal kell megadni, hogy a gazdasági szereplők megállapíthassák a beszerzés tárgyát és jellegét, eldönthessék, hogy kívánnak-e részvételi jelentkezést benyújtani, valamint az eljárás ajánlattételi szakaszában egyenlő eséllyel megfelelő első ajánlatot tudjanak tenni.

A Kbt. 89. § a) pontja szerint:

89. § A tárgyalásos eljárásban - a 87. § (6) bekezdése szerinti eset kivételével - az ajánlatok bírálatát az ajánlatkérő több szakaszban végzi:

a) Az ajánlattételi felhívásban meghatározott ajánlattételi határidőre benyújtott, ajánlati kötöttséget nem eredményező első ajánlat vonatkozásában az ajánlatkérő megvizsgálja, hogy az megfelel-e a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételeknek. Az ajánlatot a tárgyalások megkezdését megelőzően akkor kell érvénytelenné nyilvánítani, ha az ajánlat olyan okból érvénytelen, amellyel kapcsolatban a tárgyalások során vagy hiánypótlás keretében nincs lehetőség az ajánlat megfelelővé tételére. A tárgyalások megkezdését megelőzően csak akkor lehet az ajánlat érvénytelenségét a szakmai ajánlat nem megfelelő volta miatt megállapítani, ha a szakmai ajánlat nem felel meg az ajánlatkérő által meghatározott minimumkövetelményeknek. Az ajánlatban foglalt egyéb nyilatkozatokkal, dokumentumokkal kapcsolatos hiányokat a tárgyalások befejezéséig kell pótolni.

A Kbt. 198. § (1) bekezdés 1. pontja szerint:

(1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza

1. a közbeszerzési eljárásban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának módját, az ennek körében kérhető dokumentumok körét, az alkalmassági követelmények tartalmának előírására, valamint az alkalmassági követelmények és a kizáró okok ajánlatkérő általi

ellenőrzésére, a közbeszerzési műszaki leírások meghatározására és tartalmára vonatkozó részletes szabályokat;

A közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés a) pontja és (2b) bekezdése szerint:

(2) Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmasságának igazolása építési beruházás esetében előírható

a) az eljárást megindító felhívás feladásától - nem hirdetményel induló eljárásokban megküldésétől - visszafelé számított öt év legjelentősebb építési beruházásainak ismertetésével; az ajánlatkérő köteles az öt év teljesítését figyelembe venni, azonban ha a megfelelő szintű verseny biztosítása érdekében szükségesnek ítéli, az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás feladásától (megküldésétől) visszafelé számított nyolc évben teljesített építési beruházásokat is figyelembe veheti, feltéve, hogy ezt az eljárást megindító felhívásban jelezte;

(2b) Ha a megfelelő szintű verseny biztosítása érdekében szükségesnek ítéli, az ajánlatkérő a (2a) bekezdés a)-b) pontjaiban foglaltaknál korábban megkezdett építési beruházásokat is figyelembe vehet, feltéve, hogy ezt az eljárást megindító felhívásban jelezte. Ebben az esetben az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban megjelöli, hogy hány éven belül megkezdett építési beruházásokat vesz figyelembe.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (3), (3a) és (5) bekezdése szerint:

(3) A 21. § (2) bekezdés a) pontjának esetét a Kbt. Második Része szerint lefolytatott közbeszerzési eljárásban a szerződést kötő másik fél által adott igazolással kell igazolni. Az igazolásban meg kell adni legalább az építési beruházás tárgyát, valamint mennyiségét vagy az ellenszolgáltatás összegét, a teljesítés idejét (kezdő és befejező időpontját) és helyét, továbbá nyilatkozni kell arról, hogy a teljesítés az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően történt-e. Ajánlatkérő a referencia igazolás tartalmi elemei között jogosult előírni az alkalmasság megállapításához szükséges további adat megadását is.

(3a) Az ajánlatkérő a (2) és (3) bekezdésben foglaltak szerint a referencia igazolásban, illetve nyilatkozatban csak abban az indokolt esetben követelheti meg az ellenszolgáltatás összegének feltüntetését, ha a korábbi teljesítéshez kapcsolódóan nem írható elő olyan mennyiségi meghatározás, amelyre a Kbt. 65. § (5) bekezdésében foglalt százalékos viszonyítás az ajánlatkérői előírás arányosságának megítélésére alkalmazható.

(5) A 21. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (3) bekezdés a) pontja szerinti esetben, ha a nyertes közös ajánlattevőként teljesített építési beruházásra, vagy szolgáltatás megrendelésére vonatkozó referencia igazolás vagy nyilatkozat - a teljesítés oszthatatlansága miatt - nem állítható ki az egyes ajánlattevők által végzett munkák, illetve teljesített szolgáltatások elkülönítésével, úgy az ajánlatkérő a referencia igazolást vagy nyilatkozatot bármelyik, a teljesítésben részt vett ajánlattevő részéről az ismertetett építési beruházás vagy szolgáltatás tekintetében olyan arányban köteles elfogadni, amilyen arányban az igazolást benyújtó ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az általa elvégzett teljesítés alapján az ellenszolgáltatásból részesült.

53. A Döntőbizottság az 1. kezdeményezési elem_tekintetében abban a kérdésben kellett döntést hoznia, hogy az ajánlatkérő által alkalmassági feltételként meghatározott társalgási szintű magyar nyelvtudás előírása megsértette-e a Kbt. 65. § (3) bekezdésében foglalt esélyegyenlőségi előírásokat.

54. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő – a Kbt. keretei között biztosított – döntési jogkörébe tartozik annak meghatározása, hogy milyen feltételeknek való megfelelés esetén tekinti a gazdasági szereplőt alkalmasnak a szerződés teljesítésére. Az alkalmassági feltételek meghatározásakor az ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie a Kbt. versenyt korlátozó, indokolatlan és túlzó feltételek előírását megakadályozó, garanciális rendelkezéseire.

A Kbt. 65. § (3) bekezdésének a garanciális rendelkezése azt hivatott biztosítani, hogy a közbeszerzési eljárásban a gazdasági szereplők között minél szélesebb verseny alakulhasson ki, és minél több gazdasági szereplő vehessen részt a közbeszerzési eljárásban.

A Kbt. kifejezetten rögzíti, hogy az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód és a verseny tisztaságára vonatkozó alapelveknek az alkalmassági követelmények meghatározásakor is érvényesülniük kell, ezzel is megerősítve, hogy a tételes jogi rendelkezések alkalmazása során minden esetben az alapelvekkel összhangban kell eljárni.

A Kbt. 65. § (3) bekezdésében foglalt szabályozás célja az esélyegyenlőség és a verseny tisztaságának biztosítása. A közbeszerzés tárgyához nem kapcsolódó vagy a szükséges mértéket túllépő alkalmassági követelmények ugyanis megakadályozzák, hogy az egyébként a szerződés teljesítésére alkalmas ajánlattevők ajánlatot tehessenek. Az ajánlatkérő jogosult olyan követelményeket támasztani, amelyek a minél biztonságosabb teljesítést célozzák, de a szerződés teljesítéséhez ténylegesen nem szükséges, túlzott, indokolatlanul nehezen teljesíthető előírásokat már nem tehet. A túlzott alkalmassági feltétel ugyanis a verseny korlátozásával jár, sérti a verseny tisztaságára, illetve az ajánlattevők esélyegyenlőségére vonatkozó alapelveket.

55. A Döntőbizottság megítélése szerint mindig a konkrét közbeszerzési eljárás tárgyára, értékére, specifikumaira tekintettel kell egyedileg meghatározni, hogy mely konkrét műszaki, szakmai feltétel meghatározása indokolt. Tárgyi közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő a felhívás III. 1. 3) pont M2. pontjában akként határozta meg a szakemberekre vonatkozó alkalmassági követelményt, hogy a nevesített öt szakember mindegyike esetében feltétel, hogy társalgási szintű magyar nyelvismerettel rendelkezzen.

Az ajánlatkérő az előírás szükségességét azzal indokolta, hogy az állomás veszélyes üzemű terület kimagasló baleseti kockázattal, és csak a teljesítés, a munka szervezésében részt vevő, és a biztonságért felelős, a teljesítésbe bevont szakemberek esetében került előírásra a magyar nyelv ismerete, többek közt arra is figyelemmel, hogy az előírások magyar nyelvűek, azokat az érintett szakembereknek meg kell érteniük. Az állomásban történő munkavégzésért az állomásfelelős tartozik felelősséggel, csak az általa engedélyezett tevékenységek végezhetőek. Az állomásfelelős magyar nyelven kommunikál és fontos, hogy az általa adott utasításokat a helyszíni munkavezető egyértelműen megértse és az esetleges kérdéseket meg tudják beszélni. Az információt a szerelők felé a munkavezetőnek kell kommunikálnia, ez történhet már nem magyar nyelven is. A villamos, valamint az építészeti munkálatok párhuzamosan zajlanak, ezért a munkavégzés során keletkező veszélyhelyzet folyamatosan fennáll. Fontos, hogy a veszélyes üzemre tekintettel életveszélyes helyzet rövid idő leforgása alatt kialakulhat, nincs idő tolmács közreműködését biztosítani. Amennyiben az ajánlatkérőnek tolmácsot kell alkalmaznia a kapcsolattartáshoz, akkor egyrészt annak időigénye adott esetben veszélyhelyzetet teremt, másrészt pedig az ajánlatok nem összehasonlíthatók, mivel a magyar nyelven kommunikáló ajánlattevő esetében nem merül fel az ajánlatkérőnél a teljesítéshez kapcsolódó többletköltség, míg az idegen nyelvű ajánlattevő esetében igen.

56. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő nem írta elő feltételként a magyar szaknyelv tudását, csupán csak egy meghatározhatatlan, jogszabályi szinten nem definiált nyelvtudást írt elő. Az ajánlatkérő előadása szerint a tevékenység veszélyes üzem, erre tekintettel szükséges a nyelv megértése, azonban a veszélyes üzem alátámasztásául

dokumentumot nem csatolt. Az ajánlatkérő csak az alkalmasság igazolásában részt vevő szakemberek vonatkozásában írta elő a magyar nyelv társalgási szintű ismeretét, a munkavégzésben ténylegesen részt vevő szerelőbrigádoktól nem várta el azt, akik esetében szintúgy fennáll a veszélyhelyzet lehetősége. Az ajánlatkérő észrevételében foglaltak szerint az életveszélyes helyzet rövid idő leforgása alatt kialakulhat, ezért nincs idő tolmács közreműködését biztosítani. Ez ellentmond annak, hogy az ajánlatkérő a szerelőbrigádok esetében nem követelte meg a magyar nyelv tudását, hiszen esetükben, egy esetleges veszélyhelyzet esetén a magyarul értő szakember/művezető tolmácsként funkcionál.

A Döntőbizottság álláspontja szerint nem a nyelvtudás megléte az, ami megakadályozza a balesetek bekövetkezését, hanem a biztonsági és munkavédelmi előírások betartása.

57. A Döntőbizottság rögzíti, hogy amennyiben az ajánlatkérő a veszélyes üzemre tekintettel lényegesnek tartotta a magyar nyelv ismeretét a szakemberek esetében, meghatározhatta volna a szerződésben, teljesítési feltételként, hogy az ajánlattevő saját költségén gondoskodik tolmácsról.

58. A Döntőbizottság kiemeli, hogy az ajánlatkérő által előírt társalgási szintű magyar nyelvtudás nincs összhangban az ajánlatkérő azon előadásával, hogy a szabványból adódó kötelezettség a magyar nyelv és a szakkifejezések bizonyított megértése, illetve az ajánlatkérő által hivatkozott Villamosmű Műszaki-Biztonsági Követelményei Szabályzat hatálybaléptetéséről szóló 8/2001. (III. 30.) GM rendelet mellékletének 4.1. Alapvető személyi feltételek d) pontjával, ugyanis az ajánlatkérő által előadottak és a rendelet hivatkozott pontja szerint üzemi munkára kizárólag csak olyan munkavállalót alkalmazhat, aki ha nem magyar anyanyelvű személy, akkor bizonyítottan érti a magyar nyelvet, és magyar nyelven a szakkifejezéseket (ennek megítélése az őt alkalmazó üzemviteli vezető feladata). A rendelet megköveteli a szakághoz tartozó szakkifejezések ismeretét, ami a társalgási szintbe, amelyet az ajánlatkérő alkalmassági követelményként előírt, nem érthető bele, hanem azon túlmutató nyelvtudást feltételez.

Az ajánlatkérő által az ajánlattevők rendelkezésére bocsátott a teljesítésbe bevonni kívánt szakemberek bemutatására szolgáló iratmintában a felhívással ellentmondó feltétel szerepel, ugyanis az iratminta tárgyalóképes magyar nyelvtudást említ.

A Döntőbizottság hangsúlyozza, hogy a Kbt. 50. § (2) bekezdés n) pontja szerint a közbeszerzési eljárást megindító felhívásnak kell tartalmaznia az alkalmassági követelményeket és utalást a megkövetelt igazolási módokra. Tehát az, hogy az iratmintában tárgyalóképes magyar nyelvtudás szerepel, irreleváns, ugyanis a felhívásban társalgási szintű nyelvtudás szerepel.

A Döntőbizottság e körben rögzíti továbbá, hogy a nyelvtudásnak való megfelelés a rendelet alapján szubjektív megítélésű, ugyanis az üzemviteli vezető feladata.

59. Az ajánlatkérő a 8/2001. (III. 30.) GM rendelet vonatkozásában hivatkozott arra, hogy ahol fennáll a villamos veszély, a munka más személy általi végzése esetén kiemelt munkabiztonsági szempontból analóg módon alkalmazandók a biztonságos és megfelelő minőségű munkavégzést garantáló feltételek, így a magyar nyelv értése is.

A rendelet 2.48. pontja rögzíti, hogy üzemi munka minden olyan villamos és nem villamos tevékenység, amely során fennáll a villamos veszély lehetősége.

A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő nem nyújtott be dokumentumot arra vonatkozóan, amely a rendelet 2.48. pontjában meghatározott villamos veszély fennállását igazolja.

60. A beszerzés tárgyára és műszaki tartalmára tekintettel a Döntőbizottság álláspontja az, hogy túlzó az ajánlatkérő azon előírása, hogy a szerződés teljesítésébe szükségszerűen bevonandó szakemberekkel szemben alkalmassági feltételként, így az ajánlat érvényességének feltételeként támasztotta azt a feltételt, hogy a szakemberek „társalgási szintű” magyar nyelvtudással rendelkezzenek. A Döntőbizottság az eset összes körülményének mérlegelése, értékelése alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ajánlatkérő által igényelt teljesítési minőség megfelelően biztosítható olyan szerződéses kikötés előírásával, amely szerint a szakemberhez – szükség esetén – az ajánlattevő, pontosabban a szerződést teljesítő vállalkozó biztosítsa a magyar nyelvű kommunikációt. A versenykorlátozó alkalmassági előírást az ajánlatkérő nem építheti jogszerűen olyan indokra, mely szerint az ajánlattevők számára ilyen feltétel kikötése nem tenné lehetővé a versenyképes ajánlattételt. A Döntőbizottság rámutat arra, hogy az ajánlat versenyképességének, az eredményes ajánlattétel kockázatainak mérlegelése, a pénzügyi, gazdasági szempontok értékelése az ajánlattevők kompetenciájába tartozik, helyettük, nélkülük „a gazdasági érdekek védelme okán” az ajánlatkérők nem dönthetnek, különösképp nem támaszthatnak ilyen indokra építetten érvényességi, versenyt korlátozó feltételt.

Rámutat továbbá arra a Döntőbizottság, hogy a közbeszerzési szabályrendszer alapján az alkalmassági feltétel támasztása és az előírásnak való megfelelés igazolása egymással összhangban kell, hogy legyen. Ezzel szemben az ajánlatkérő e feltételhez kapcsolódó igazolási módot nem az előírt alkalmassági feltétel tartalmával azonos módon írta elő, tekintettel arra, hogy az igazolást már nem „társalgási szintű”, hanem „tárgyalási szintű” nyelvtudáshoz kötötte, ráadásul ez utóbbi feltétel pontos tartalma ugyancsak ismeretlen, jogszabályban, egyéb irányadó objektív szempontrendszer szerint nem rögzített. Mindezen hiba egyértelműen magában hordozza az önkényes ajánlatkérői bírálat lehetőségét.

Emellett a Döntőbizottság hivatkozik a fentiekben kifejtett azon megállapítására, mely szerint az ajánlatkérő azt sem igazolta, hogy a jelen beszerzés tárgya szerinti építési beruházás a tárgyban közbeszerzési eljárásban meghatározott teljesítési és ajánlattételi konstrukcióban kizárólag az általa hivatkozott 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben meghatározott feltételek szerint lenne megvalósítható.

Összegezve a fentieket, a Döntőbizottság megállapította, hogy a kezdeményező helyesen hivatkozott arra, hogy az előírt M2. műszaki-szakmai alkalmassági feltétel túlzó mértékű, indokolatlanul korlátozta a versenyt, és fennállt adott esetben annak lehetősége is, hogy elzárjon nem magyar anyanyelvű szakemberekkel teljesíteni kívánó ajánlattevőket az érvényes ajánlattétel lehetőségétől.

61. Az ajánlatkérő azon előadásai nem bírnak relevanciával, mely szerint mivel az eljárásban tíz gazdasági szereplő jelezte érdeklődését és nyolc részvételi jelentkezést nyújtottak be, a kifogásolt kitétel nem korlátozta a versenyt, valamint az, hogy mivel nem érkezett egyetlen olyan megkeresés sem, amely ezen előírást vitatná, illetve az, hogy külföldi ajánlattevők is lehetősége volt ajánlatot tenni, akár magyar nyelven tudó munkavállalóval, akár alvállalkozóval, alkalmasságot igazoló szervezettel, ugyanis utólag nem tudható, hogy volt-e olyan külföldi ajánlattevő, akit az ajánlatkérő ezen előírása elriasztott az ajánlattételtől.

62. A 8/2001. (III. 30.) GM rendelet mellékletének 4.1. pont d) pontja egyértelműen kimondja, hogy a magyar nyelv és a magyar nyelvű szakkifejezések ismeretét a munkavállalóktól követeli meg.

A rendelet mellékletének 2.20. pontja rögzíti az idegen vállalkozó fogalmát, mely szerint idegen vállalkozó az a vállalkozó, amelyik az üzemeltető hatáskörébe tartozó berendezéseken, létesítményeken megbízás alapján állandó vagy alkalmi munkát végez, és dolgozói nem tartoznak az üzemeltető saját személyi állományába. Megállapítható, hogy a tárgyi eljárás

ajánlattevői idegen vállalkozónak minősülnek, erre tekintettel a nyelvi előírás rájuk nem vonatkoztatható.

63. A Döntőbizottság kiemeli, hogy különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az Európai Unióban letelepedett gazdasági szereplők számára az ajánlatkérő egyenlő esélyeket biztosítson a közbeszerzési eljárás során. Az Európai Unió alapszerződésai szabályozzák az áruk, személyek és szolgáltatások Unión belüli szabad mozgását. Ezek érvényesülését biztosítják a megkülönböztetésmentes bánásmód és az egyenlő bánásmód alapelvei. Az egyenlő bánásmód elve – az átláthatóság elve mellett – az uniós jog és a Kbt. legfontosabb alapelve, amely a közösségi jog egyik legfőbb alapelve, az állampolgárságon alapuló diszkrimináció tilalmának, azaz a megkülönböztetésmentes bánásmódnak egy speciális kifejeződése.

64. Mindezek együttes értékelését követően a Döntőbizottság megállapította, hogy a szakemberek vonatkozásában a társalgási szintű magyar nyelvtudást előíró alkalmassági követelmény versenykorlátozó volt, nem biztosította az ajánlattevők esélyegyenlőségét, ugyanis az ajánlatkérő szakmai indokkal alá nem támasztott feltételt írt elő alkalmassági követelményként, amellyel korlátozta az alkalmas ajánlattételre képes gazdasági szereplőket. Az ajánlatkérő ezzel megsértette a Kbt. 65. § (3) bekezdését.

65. Ezt követően a Döntőbizottság a 2. kezdeményezési elembe foglaltakat vizsgálta meg, amely során abban a kérdésben kellett döntést hoznia, hogy az ajánlatkérő megsértette-e a Kbt. 89. § a) pontjában foglaltakat, és erre tekintettel a Kbt. 2. § (2) és (4) bekezdéseit.

66. Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentációban pontosan meghatározta, hogy miről fog tárgyalni. Rögzítette, hogy a tárgyalás első szakaszában a felmerülő műszaki és szerződéses kérdések kerülnek megtárgyalásra, ezt követően kerül sor az ártárgyalásra.

67. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a gazdasági szereplő csak a közbeszerzési dokumentumokban szereplő feltételeknek teljes mértékben megfelelő ajánlatával/részvételi jelentkezésével lehet résztvevője a bírálatnak/értékelésnek.

68. Az ajánlatot a tárgyalások megkezdését megelőzően akkor kell érvénytelenné nyilvánítani, ha az ajánlat olyan okból érvénytelen, amellyel kapcsolatban a tárgyalások során vagy hiánypótlás keretében nincs lehetőség az ajánlat megfelelővé tételére.

A Forest-Vill Kft. esetében az ajánlatából az árazott költségvetés hiányzott. A Döntőbizottság hangsúlyozza, hogy a részletes és tételes költségvetés a szakmai ajánlat fontos eleme, amelyből megállapítható, hogy az ajánlattevők pontosan mire tettek ajánlatot.

69. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a hiánypótlás arra irányul, hogy az ajánlat vagy részvételi jelentkezés megfeleljen a közbeszerzési dokumentumok vagy a jogszabályok előírásainak, azaz formai hibák, hiányosságok miatt ne minősüljön érvénytelennek az ajánlat. A Kbt. 71. § (8) bekezdés a) és b) pontjának is a sérelemével járna a teljes árazott költségvetés hiánypótlása, ugyanis a rendelkezés kifejezetten rögzíti, hogy csak nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba esetén van helye hiánypótlásnak. Az árazott költségvetés teljes hiánya semmiképpen nem tekinthető nem jelentős hiánynak, ezért arra jogszerűen hiánypótlás nem adható ki.

70. A Kbt. 89. § a) pontja értelmében az ajánlattételi határidőre benyújtott, ajánlati kötöttséget nem eredményező első ajánlat vonatkozásában az ajánlatkérő megvizsgálja, hogy az megfelel-e a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott feltételeknek. Az ajánlatot a tárgyalások megkezdését megelőzően akkor kell érvénytelenné nyilvánítani, ha az ajánlat olyan okból érvénytelen, amellyel kapcsolatban a tárgyalások során vagy hiánypótlás keretében nincs lehetőség az ajánlat megfelelővé tételére.

71. A fentiekben kifejtettekre tekintettel, mivel az árazott költségvetés hiánypótlás keretében nem pótolható, úgy a tárgyalások megkezdése előtt az ajánlatkérő kizárólag azt tudja megállapítani, hogy a benyújtott ajánlat érvénytelen.

72. A Döntőbizottság hivatkozik az Európai Unió Bírósága a C-561/12. sz. ügyben hozott ítéletére, amelyben a bíróság kimondta, hogy az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18 irányelv 30. cikkének (2) bekezdése nem teszi lehetővé az ajánlatkérő szerv számára, hogy olyan ajánlatokról folytasson tárgyalást az ajánlattevőkkel, amelyek nem felelnek meg a szerződés műszaki leírásában rögzített kötelező követelményeknek. Ugyanis, bár az ajánlatkérő szerve a tárgyalásos eljárások során jogosult tárgyalásokat folytatni, ám mindig köteles gondoskodni a közbeszerzési szerződés azon követelményeinek betartásáról, amelyeknek kötelező jelleget tulajdonított. Amennyiben ez nem így lenne, azon elv sérülne, miszerint az ajánlatkérő szervek átláthatóan járnak el, és így az ajánlatkérő szerv részrehajlása és az önkényessége kockázatának elkerülésére irányuló cél nem lenne elérhető. Egyébiránt a kötelező feltételeknek meg nem felelő ajánlat elfogadhatóságának a tárgyalás lefolytatása céljából való elismerése szükségtelenné tenné a kötelező követelmények ajánlati felhívásban történő rögzítését, és nem lenne lehetőség arra, hogy az ajánlatkérő szerv a hivatkozott feltételekből álló, az ajánlattevőkre vonatkozó közös kiindulási alapnak megfelelően folytasson tárgyalásokat, és így őket egyenlő bánásmódban részesítse.

73. A Döntőbizottság a fentiek együttes értékelését követően megállapította, hogy nem volt jogsértő, hogy az ajánlatkérő figyelmen kívül hagyta a Forest-Vill Kft. hiánypótlását és még a tárgyalás megkezdése előtt érvénytelenné nyilvánította az ajánlatot.

74. A Döntőbizottság a 3. kezdeményezési elem tekintetében azt vizsgálta, hogy az ajánlatkérő megsértette-e a Kbt. 69. § (5) bekezdésében foglalt előírásokat.

75. Az ajánlatkérő a felhívásban meghatározta a referenciaigazolások kötelező tartalmi elemeit, e körben előírta, hogy a referenciaigazolásnak tartalmaznia kell a szerződés tárgyát, az ellenszolgáltatás összegét, a teljesítés fő ütemeit, részeit, a teljesítés idejét (kezdő és befejező időpontját), helyét, szerződő fél megnevezését, a szerződő fél egy felelős személyének megnevezését, valamint nyilatkozatot arról, hogy a teljesítés az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően történt-e (a feladat teljesítése során nem fordult elő a részvételre jelentkezőnek felrögzített nem teljesítés, késedelmes vagy hibás teljesítés).

76. A felhívás III.1.3) pont M1. pontja az alkalmassági minimumkövetelmények tekintetében tartalmazta, hogy alkalmas a részvételre jelentkező, ha rendelkezik referenciaigazolással arról, hogy az eljárást megindító felhívás feladását megelőző öt évben legalább nettó 590 MFt referenciával rendelkezik, amely a következőkből tevődik össze:

1) legalább nettó 290 MFt összértékű alállomás építészeti munkát végzett, az alábbi követelmények mellett: NAF/NAF, NAF/KÖF új és/vagy üzemelő alállomásban a következő

építészeti munkák valamelyikét végezte: NAF távvezetési mezők, NAF/NAF, NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű építésze, és/vagy ilyen állomásokban kapcsoló- és vezénylőépület építése, NAF portál cserék és NAF gyűjtősín átépítés, NAF mezők primer felújítása. Amennyiben a referencia több munkával kerül igazolásra, úgy a figyelembe vételre kerülő egyes referencia munkák értéke darabonként minimum nettó 50 MFt lehet, és

2) legalább nettó 300 MFt összértékű alállomás villamos-technológiai munkát végzett, az alábbi követelmények mellett: NAF/NAF, NAF/KÖF új és/vagy üzemelő alállomásban a következő villamos-technológiai munkák valamelyikét végezte: NAF távvezetési mezők, NAF/NAF, NAF/KÖF transzformátor mezők teljeskörű primer szekunder átépítése, NAF portál cserék és NAF gyűjtősín átépítés, NAF mezők primer felújítása. Amennyiben a referencia több munkával kerül igazolásra, úgy a figyelembe vételre kerülő egyes referencia munkák értéke darabonként minimum nettó 50 MFt lehet. A NAF feszültség szint tekintetében 110 kV-os, vagy annál nagyobb névleges feszültség szintű alállomásban végzett tevékenységet fogad el az Ajánlatkérő

77. A Döntőbizottság megvizsgálta a referenciaigazolások tartalmát (a tárgyi határozat 20. pontja) valamint a rendelkezésére álló dokumentumokat és nyilatkozatokat, amelyekből megállapította, hogy a nyertes ajánlattevő ajánlatához csatolt referenciaigazolások nem tartalmazzák a teljesítés fő ütemeit, részeit, továbbá a referenciaigazolások nem igazolják az alkalmassági minimumkövetelményeknek való megfelelést sem.

78. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a minimumkövetelményeknek való megfelelést a referenciaigazolásnak úgy kell tartalmaznia, hogy az bárki számára érthető és egyértelmű legyen. Nem elfogadható az ajánlatkérő azon hivatkozása, hogy mivel a referenciaigazolást az E.ON állította ki, valamint az E.ON területén történő munkavégzésre történt hivatkozás, így az ajánlatkérő számára ismert volt a referenciák műszaki tartalma, ugyanis nem elegendő az, ha csak azért érti és tudja a szakember a teljesítés ütemeit, részeit, mert korábban ismeri az eljárást, ám ezen információk a referenciaigazolásokból nem derülnek ki. Minderre tekintettel nem bír relevanciával a bírálóbizottság műszaki szakértelemmel rendelkező tagjának az utóellenőrzés során benyújtott nyilatkozata sem, ugyanis a táblázatban vastaggal jelölt részek, azaz a nyertes ajánlattevő referenciáinak megfelelése a szakember korábbi ismeretein alapulnak.

Az igazolásokból pusztán az elvégzett munka tárgya olvasható ki, amelyből megállapítható, hogy Székesfehérvér-Dél és Fertőszentmiklós esetében is 132/22 kV-os alállomás létesítése történt, amely igazolja az ajánlatkérő azon előírását, hogy 110 kV-os, vagy annál nagyobb névleges feszültségű alállomáson végzett tevékenység legyen, azonban az már nem kiolvasható az igazolásokból, hogy mely építészeti munkákat és villamostechnológiai munkákat végezte el a nyertes ajánlattevő a korábbi munkák során.

A referenciaigazolás azon pontja *-gal megjelölt, amely a közbeszerzés tárgya szempontjából releváns szolgáltatás/munka megnevezését és mennyiségét tartalmazza. A *-gal jelölt rész kifejtése az igazolás végén az alábbiakat tartalmazza: A fentiekben bemutatott szolgáltatások háttér dokumentumként történő tételes kimutatása szükséges, évenkénti megbontásban.

A Döntőbizottság rögzíti, hogy erre vonatkozóan az ajánlattevő dokumentumot nem nyújtott be.

79. A Döntőbizottság hangsúlyozza, hogy az alkalmassági követelmények kiemelt jelentőséggel bírnak, ugyanis azok alapján tud az ajánlatkérő meggyőződni arról, hogy a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötendő szerződést az eljárás résztvevői közül mely gazdasági szereplők képesek teljesíteni, és olyan ajánlattevőt válasszon ki a közbeszerzési eljárás nyertesének, aki alkalmas a szerződés teljesítésére. Ahhoz, hogy egy ajánlattevő

alkalmassága megállapítható legyen, szükséges a támasztott követelményeknek való megfelelés, amelyről az ajánlatkérő a rendelkezésére bocsátott dokumentumokból, igazolásokból tud meggyőződni. Amennyiben a dokumentumok nem igazolják az alkalmasságot, mert azok nem teljeskörűek, az ajánlatkérő hiánypótlási felhívással élhet.

A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő hiányos referenciaigazolás alapján állapította meg a nyertes ajánlattevő ajánlatának alkalmasságát és megfelelőségét annak ellenére, hogy a nevezett hiány hiánypótlás keretében orvosolható lett volna, azonban az ajánlatkérő elmulasztott hiánypótlási felhívással élni.

80. Mindezekre tekintettel a Döntőbizottság a kezdeményezés 3. eleme kapcsán megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 71. § (1) bekezdését.

81. A Döntőbizottság megvizsgálta a hivatalbóli kezdeményezés módosított 4. kezdeményezési elemét. A kezdeményező e körben annak megállapítását kérte, hogy a kérelmezett nem tett eleget a 257/2018. Korm. rendelet 21. § (9) bekezdésében előírt ellenjegyzési kötelezettségének.

82. A 257/2018. Korm. rendelet 21. § (9) bekezdése szerint a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó elektronikusan hagyja jóvá – papír alapon lefolytatott eljárás esetén aláírásával köteles ellátni –

- a) a közbeszerzési eljárást megindító felhívást és - a műszaki leírás, műszaki tervdokumentáció és az árazatlan költségvetés kivételével - a közbeszerzési dokumentumokat,
- b) elektronikusan benyújtott és felbontott ajánlatok esetében - az EKR által generált bontási jegyzőkönyv kivételével - a bontási jegyzőkönyvet, a bírálóbizottsági munkáról készült jegyzőkönyvet és
- c) az összegezést, összegezéseket.

83. A Döntőbizottság elsődlegesen e kezdeményezési elem érdemi elbírálásának eljárásjogi feltételeit vizsgálta meg különös figyelemmel a Kbt. 145. § (2) bekezdésében rögzített hatásköri szabályokra.

84. A Kbt. 145. § (2) bekezdése értelmében a közbeszerzésre, a közbeszerzési eljárásra, az építési, illetve szolgáltatási koncesszióra, valamint a koncessziós beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt indult eljárás lefolytatása a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás tekintetében – ideértve a 21. § (4) bekezdésében említett külön jogszabály szerinti előminősítési kérelem elutasítása és az előminősítési listáról való törlés miatt indult eljárást is (a továbbiakban: előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárás) – a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe tartozik.

85. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a hivatalbóli kezdeményező kizárólag a kérelmezettel, mint a közbeszerzési eljárás lebonyolításában részt vevő felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadóval szemben kérte a jogsértés megállapítását. A kezdeményező ajánlatkérői döntés jogszerűségével összefüggésben kifogást nem emelt. Nem hivatkozott – helyesen – arra sem, hogy bármely ajánlatkérői döntés hatályosulásának feltétele volna a közbeszerzési szaktanácsadói ellenjegyzés megléte. A kezdeményező kizárólag a kérelmezett szaktanácsadói minőségében kifejtett tevékenység, illetve mulasztás vonatkozásában állított jogsértést.

86. A Kbt. a 3. § 24a. pontban tartalmazza a közbeszerzési szolgáltató fogalmi meghatározását: olyan szervezet vagy személy, amely járulékos közbeszerzési szolgáltatást kínál a piacon, különösen a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó.

87. A Döntőbizottság rámutat arra, hogy a Kbt. a közbeszerzési szolgáltató tevékenységével kapcsolatosan anyagi jogi szabályt nem tartalmaz. A hivatalbóli kezdeményező nem a Kbt. alapelvi, vagy tételes jogi előírásainak megsértése körében terjesztette elő a kezdeményezését, hanem kizárólag a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 257/2018. Korm. rendelet szabályainak megsértése kapcsán kezdeményezte a jogorvoslati eljárást. A 257/2018. Korm. rendelet 1. § 2. pontban rögzített meghatározás szerint a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó: az a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 187. § (14) bekezdésében meghatározott kizáró okok hatálya alá nem tartozó természetes személy, aki a Közbeszerzési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) által vezetett névjegyzékben szerepel.

88. A 257/2018. Korm. rendelet részletesen szabályozza a közbeszerzési szaktanácsadó névjegyzékbe vételével kapcsolatos szakmai és tárgyi feltételeket, a nyilvántartás vezetésének szabályait, a közbeszerzési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos feltételeket és a közbeszerzési szaktanácsadó tevékenységére vonatkozó speciális szakmai szabályokat. A kezdeményezésben megjelölt jogsértés, a 21. § (9) bekezdésében előírtak kifejezetten a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó tevékenységével kapcsolatos szabályok körébe tartoznak. A 21. § (11) bekezdés kifejezetten rögzíti, hogy a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenység megbízás alapján vagy munkaviszonyban, munkavégzésre vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban végezhető. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó tevékenységének ellátása során szakmailag nem utasítható, feladatának ellátásáért felelősséggel tartozik. A 21. § (13) bekezdése kimondja, hogy a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó a tevékenysége körében okozott kár megtérítéséért – ha más jogszabály a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó jogviszonyát, illetve a foglalkoztatási jogviszonya körében okozott kárért való felelősségét eltérően nem szabályozza – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szabályai szerint felel. A 22. § ezen kívül úgy rendelkezik, hogy a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók tekintetében a [Közbeszerzési] Hatóság látja el a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerint a szolgáltatás felügyeletét ellátó hatóság feladatait.

89. A fentiekre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy a felelős akkreditált szaktanácsadó tevékenységének szakmai felügyelete nem tartozik a hatáskörébe – figyelemmel az általános kárfelelősségre és arra, hogy a Kbt. a közbeszerzési szolgáltató tevékenységét nem szabályozza – a hivatalbóli kezdeményezés által kifogásolt mulasztás nem minősül a Kbt. 145. § (2) bekezdése szerinti, a közbeszerzésre, a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabálysértésre sem. Ennélfogva a Döntőbizottság a 4. kezdeményezési elem tekintetében a hatáskörének a hiányát állapította meg, és ezen kezdeményezési elemmel érintett részében a Kbt. 145. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL törvény (a továbbiakban: Ákr.) 46. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel az Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette a jogorvoslati eljárást.

90. A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (2) bekezdésében meghatározott hatáskörében eljárva a fenti indokok alapján a Kbt. 165. § (2) bekezdés d) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét, és a (3) bekezdés d) pontja szerint bírságot szabott ki az ajánlatkérővel szemben.

91. A Kbt. 165. § (4) bekezdése értelmében a (3) bekezdés d) pontja szerinti bírság összege - a (11) bekezdésben foglalt figyelembevételével - a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 10%-a.

(11) A Közbeszerzési Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének megállapításában az eset összes körülményét, így különösen

- a) a jogsértés súlyát,
- b) a közbeszerzés tárgyát és értékét,
- c) a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását,
- d) az e törvénybe ütköző magatartásnak az adott közbeszerzés vonatkozásában történt ismételt tanúsítását,
- e) a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot, f) támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat figyelembe veszi. A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

A Döntőbizottság indokoltnak ítélte a bírság kiszabását, figyelemmel arra, hogy az ajánlatkérő súlyos jogsértést valósított meg azzal, hogy jogsértően határozta meg az M2. pontban foglalt alkalmassági feltételre tekintettel az ajánlatadási feltételeket, és jogsértően végezte el a nyertes ajánlat érvényességi vizsgálatát.

A Döntőbizottság a bírság összegének megállapítása során figyelembe vette az eset összes körülményét. A Döntőbizottság a jogsértés súlyossága mellett az ajánlatkérő terhére értékelte azt, hogy a jogsértés nem reparálható, mivel a közbeszerzési szerződést megkötötték. A Döntőbizottság figyelemmel volt továbbá a közbeszerzés tárgyára és az uniós értékhatárt éppen el nem érő magas becsült értékére (nettó 1.609.400.000.-Ft). A bírság emelt összegű megállapítását indokolta az is, hogy a megállapított jogsértések potenciálisan alkalmasak voltak az eljárást lezáró döntés befolyásolására.

Ezzel szemben a csökkentett összegű bírság körében figyelemmel volt az ajánlatkérő eljárást segítő, együttműködő magatartására.

A Döntőbizottság az ajánlatkérő javára értékelte, hogy vele szemben a tárgybani közbeszerzési eljárással kapcsolatban korábbi, ismételt jogsértés megállapítására nem került sor, a megvalósított jogsértés nem volt nyilvánvalóan szándékos, továbbá hogy a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között relatíve hosszabb időtartam telt el. A Döntőbizottság figyelembe vette továbbá, hogy a döntésig eltelt időben a szerződésszerű teljesítés megtörtént.

A Döntőbizottság figyelembe vette továbbá azt is, hogy a beszerzés támogatásból valósult meg, így a jogsértéshez más szerv eljárásában támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat.

E szempontokat összességében mérlegelve a Döntőbizottság a rendelkező részben megállapított bírságot tartotta indokoltnak az ajánlatkérővel szemben.

92. A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 125. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az eljárási költségekről.

93. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdésein alapul.

94. A határozat nem érdemi (megszüntető) rendelkezései elleni önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 116. § (3) bekezdésére tekintettel a Kbt. 169. § (1) bekezdése, a határozat érdemi rendelkezése(i) közigazgatási perben történő elbírálását a Kbt. 170. §-a biztosítja. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdés és a 13. § (3) bekezdése a) pont aa) alpontja szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselőt a Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Kozsuch Edina sk
közbeszerzési biztos
az eljáró tanács elnöke

Simon Szabolcs sk
közbeszerzési biztos

Uherné Dr. Laczi Orsolya sk
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Liszi Barbara
titkársági ügyintéző

Kapják:

1. Dr. Cseh Orsolya kamarai jogtanácsos (elektronikus úton)
2. Petri Ingrid Bernadett felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (elektronikus úton)
3. Dr. Tasnádi Gábor felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (elektronikus úton)
4. Miniszterelnökség (elektronikus úton)
5. Közbeszerzési Hatóság Titkársága (elektronikus úton)